

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierna Lehota

na obdobie rokov 2018 - 2023

Základné údaje o dokumente

Objednávateľ: Obec Čierna Lehota

Ing. POTOČNÁ Iveta - starostka obce

Obecný úrad

Čierna Lehota 68

049 36 Slavošovce

obec.ciernalehota@stonline.sk

tel. č.: +421 58/788 37 70

Zhotoviteľ:

SG-GS, s.r.o.

Šafárikova 83

048 01 Rožňava

IČO: 47 377 593

DIČ: 2023857451

Predkladaný dokument je aktualizáciou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierna Lehota 2006, ktorý bol schválený uznesením č. – obecného zastupiteľstva v Čiernej Lehote dňa .....

Program rozvoja obce Čierna Lehota 2018 bol zverejnený na pripomienkovanie obecnému zastupiteľstvu a širokej verejnosti, prostredníctvom ktorého mali možnosť poslanci obecného zastupiteľstva, ako aj obyvatelia vyjadriť svoj názor a pripomienky. Vznesené pripomienky boli do programu zapracované.

Aktualizovaný Program rozvoja obce Čierna Lehota 2018 bol schválený uznesením č. ..... obecného zastupiteľstva zo dňa ..... v Čiernej Lehote.

V Čiernej Lehote, ... ----------

Ing. Iveta Potočná

starostka obce Čierna Lehota

OBSAH

Základné údaje o dokumente ... 1
ÚVOD ... 4
1. Analytická časť ... 5
1.1 Charakteristika, prírodné zdroje a podmienky obce Čierna Lehota ... 5
Geografické podmienky obce ... 5
Poloha obce vo vzťahu k pólom rozvoja ... 6
História obce Čierna Lehota ... 6
Insígnie obce ... 8
Kultúrne a historické zdroje obce Čierna Lehota ... 8
Prírodné zdroje a podmienky obce ... 10
Kataster obce a jej hospodárske využitie ... 11
Poľnohospodárska výroba ... 12
Stav životného prostredia ... 13
1.2 Demografický vývoj a štruktúra obyvateľov obce ... 16
Vývoj počtu obyvateľov obce ... 16
Veková štruktúra obyvateľstva ... 18
Vzdelanostná štruktúra ... 19
Národnostná štruktúra obyvateľstva ... 21
Náboženská štruktúra obyvateľstva ... 21
1.3 Ekonomický rozvoj a ekonomická štruktúra obce ... 23
Ekonomická štruktúra obce ... 23
Ekonomická aktivita obyvateľstva ... 24
Nezamestnanosť a miera nezamestnanosti ... 24
1.4 Technická infraštruktúra ... 26
Cestné a dopravné siete ... 26
Železničná doprava a letecká doprava ... 27
Vodovod a kanalizácia ... 27
Zásobovanie plynom ... 27
Energetická sieť ... 27
Telekomunikácie ... 27
Rozhlas, televízia a internet ... 27
1.5 Sociálna a občianska infraštruktúra ... 28
Domový a bytový fond ... 28

Školstvo a vzdelávanie ... 29
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť ... 29
Spoločenský, kultúrny a športový život v obci ... 30
Cestovný ruch, rekreačná ponuka a možnosti ... 30
1.6 Obecný majetok a jeho využitie ... 32
Hospodárenie obce ... 32
Zhrnutie analytickej časti ... 33
2. Strategická časť ... 36
2.1 Vízia rozvoja obce ... 36
2.2 Stratégia rozvoja obce ... 38
3. Programová časť ... 43
3.1 Globálne ciele, priority a opatrenia rozvoja obce ... 43
Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce ... 48
3.2 Programovanie rozvoja obce, opatrenia, aktivity ... 49
3.3 Akčný plán ... 50
Analýza finančných potrieb a možností financovania PHSR ... 56
Monitoring programovania rozvoja obce ... 57
Záver ... 58
PRÍLOHY ... 59
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY ... 71

ÚVOD

Vstupom Slovenska do Európskej Únie sa zmenil systém plánovania regionálneho rozvoja. Jedným z dôvodov tejto zmeny bolo jeho prepojenie s finančnou podporou rozvoja regiónov EÚ. Dôležitosť procesu plánovania je nepopierateľná, pretože vyjadruje v území ekonomické, spoločenské, kultúrne a ekologické zámery spoločnosti, a taktiež prispieva k lepšej a efektívnejšej priestorovej organizácií územia.

Rozvoj regiónov a územia je dlhodobým procesom, ktorého výsledky a efekty sa prejavia s odstupom niekoľkých rokov. Budúci vývoj však nie je možné naplánovať do presných podrobností a detailov. Je potrebné si stanoviť na dlhšie časové obdobie základné tendencie a ciele, ktoré sa budú na danom území presadzovať. Efektívnemu plánovaniu a čerpaniu prostriedkov pre regionálny a miestny rozvoj má napomôcť vypracovanie strednodobého programového dokumentu, ktorým je program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa do povedomia samospráv dostali hlavne v súvislosti s možnosťou uchádzať sa o prostriedky z fondov EÚ. Tu však jeho význam nekončí. Strategické plánovanie a vypracovanie programových dokumentov je najmä spôsob aktívneho ovplyvňovania budúcnosti konkrétneho územia, ktorý pomáha zladiť predstavy jednotlivých aktérov rozvoja. Taktiež umožňuje lepšie reagovať a vyrovnať sa s prebiehajúcimi zmenami vonkajšieho prostredia, odhaliť rozvojový potenciál, využiť komparatívne výhody a potlačiť existujúce nevýhody s cieľom zvýšenia konkurenčného prostredia a kvality života obyvateľov.

Program rozvoja obce, či mesta môže byť účinným nástrojom analýzy vlastných kapacít potenciálu a reálneho naplánovania využitia dostupných prostriedkov. Jednou z úloh samospráv je strategický plán nastaviť tak, aby na jeho základe bolo nielen možné čerpať prostriedky zo zdrojov EÚ, ale zároveň mať realistickú stratégiu miestneho rozvoja založenú na miestnych potrebách a špecifikách. Spracovanie rozvojových dokumentov na miestnej a regionálnej úrovni je podmienené zákonom č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja, ktorý bol v roku 2014 novelizovaný. Predkladaný aktualizovaný Program rozvoja obce Čierna Lehota na roky 2018 – 2023 je spracovaný v súlade so zákonom č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon 529/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

1. Analytická časť

Pri príprave programového dokumentu podpory regionálneho rozvoja je prvým krokom analýza endogénnych faktorov rozvoja riešeného územia. Výsledky tejto analýzy predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie stratégie smerovania podpory regionálneho rozvoja. Jej cieľom je spoľahlivá, kvantifikovaná identifikácia základných disparít a odhalenie potenciálu a faktorov rozvoja potrebných pre ďalšie smerovanie rozvoja územia.

1.1 Charakteristika, prírodné zdroje a podmienky obce Čierna Lehota

Obec sa nachádza v okrese Rožňava a z administratívneho hľadiska patrí do Košického samosprávneho kraja. Rozloha obce je 31,86 km^2, jej nadmorská výška v strede obce je 525 m n.m. Poloha – GPS 48°43´ 22“ s.š., 20°15´ 06“ v.d. Obec Čierna Lehota s počtom obyvateľov 20,59 na km^2 je v okrese až na 49. mieste (počet obcí v okrese je 62) v hustote obyvateľstva na km^2.

Základná charakteristika obce Čierna Lehota	
Kód obce	525596
Názov okresu	Rožňava
Názov kraja	Košický
Štatút obce	Obec
PSČ	049 36
Telefónne smerové číslo	058
Prvá písomná zmienka o obci – rok	1389
Nadmorská výška stredu obce v m	525
Celková výmera územia obce v km^2	3 1,86
Hustota obyvateľstva na km^2	20,59
Zdroj: ŠÚ SR 2018	

Obec Čierna Lehota je situovaná pri sútoku Lehotského potoka. Vznikla ako hromadná cestná zástavba z pôvodnej potočnej radovej. Murované domy s valbovou strechou pod tvrdou krytinou s otvorenými dvormi a hĺbkovým radením hospodárskych stavieb sú z 19. storočia. Rodinné domy sú tvorené samotnou nehnuteľnosťou a dvorom, ktorý je zvyčajne pokračovaním do záhrady a konce záhrad uzatvárajú intravilán obce. Patrí medzi okrajové obce. Funkcia obce je prevažne obytná.

Geografické podmienky obce

Obec Čierna Lehota leží v juhovýchodnej časti Slovenského Rudohoria pri sútoku Lehotského potoka s pravobrežnými prítokmi spod Kohúta (1409 m n.m.), na konci Štítnickej doliny pod vrchom Stolica (1476 m n.m.).

Obr. 1 Poloha okresu v rámci kraja

Okolie možno charakterizovať ako nižšiu hornatinu až vrchovinu, skoro úplne zalesnenú. Kataster obce **Čierna Lehota** susedí s obcou na severovýchode **Rejdová,** na západe s obcou **Muránska Zdychava,** na juhovýchode s obcou **Slavošovce**, na východe s obcou **Hanková**. Obec patrí do regiónu Horný Gemer.

Obr. 2 Lokalizácia obce v rámci okresu Rožňava

Poloha obce vo vzťahu k pólom rozvoja

Vo vzťahu k pólom rastu regionálneho a nadregionálneho významu je obec alokovaná nasledovne:

- Od pólov rastu národného a medzinárodného významu je obec vzdialená:

Košice (96 km), Budapešť (227 km), Krakov (233 km).

- Od pólov rasu regionálneho významu je obec vzdialená nasledovne:

Slavošovce (3 km), Ochtiná (8 km), Štítnik (12 km), Plešivec (26 km), Rožňava (25 km), Krásnohorské Podhradie (31 km), Dobšiná (33 km).

- Vzdialenosť od štátnej hranice:

Maďarsko: Kráľ (52 km), Poľsko: Tatranská Javorina (122 km), Ukrajina: Vyšné Nemecké (183 km) .

Obec Čierna Lehota má výhodnejšiu polohu k pólom rastu regionálneho významu ako k pólom rastu medzinárodného významu. Výhodnú polohu má obec k ekonomickému pólu rastu národného významu, k mestu Košice, čo vytvára dobré predpoklady pre jej budúci vývoj.

História obce Čierna Lehota

Už v polovici 14. storočia vznikla dedinka, pomenovaná „Povrazník“ (Kötelverö). Vznikla na mieste terajšej Starej Vsi. Bolo to tam, kde sa zurčiace potôčky zo všetkých doliniek ponáhľajú pospájať v jeden potok, zavlažujúci štítnickú dolinu.

V ďalšom historickom vývoji sa jej názov menil. Dedina Povrazník pustne a zaniká, keď v druhej polovici 15. storočia prenikajú do lesov severného Gemera rusínski Valasi so svojimi stádami. Rusíni namiesto Povrazník tu zakladajú obec, ktorá sa spočiatku menuje len „Lehota“, potom „Štítnická Lehota“ (Csetnek-Lehota). Z roku 1569 je písomne doložený názov Obec Lehota, z roku 1601 Feketelehota, a do 17. storočia od Čiernej hory, ktorá sa nachádza za Kohútom, dostane meno „Čierna Lehota“.

Obdobie feudalizmu a kapitalizmu: V listinách sa obec zjavuje v polovici 16. storočia, ale vznikla v 15. storočí na valaskom práve. Patrila štítnickým Bebekovcom, od 17. storočia Andrássyovcom, spravovali ju dedičný richtári. Meno obce „Lehota“ označuje jej výsadné valašské postavenie (ius valachale). Obyvatelia, v prevažnej väčšine Rusíni, neplatili dežmu (desiatok), ale dávali pánom len mericu (= 54,29 litra) bryndze, 2 syry a určité množstvo hrubého súkna. Obec mala v 17. storočí najviac sedliakov, menej želiarov a domkárov. Obyvatelia sa zaoberali pastierstvom, drevorubačstvom, výrobou šindľa, dosák a tkáčstvom. Výsadných ovčiarskych rodov bolo niekoľko, medzi nimi boli rody, ktoré sa až dodnes zachovali, ako Helpen, Holovár, Král, Pukanský, Sopko. Pre obrovské dane sa mnohé rodiny koncom 17. storočia vysťahovali z Lehoty. Rusíni sa poslovenčujú až v 18. storočí, na začiatku ktorého (1709-1710) zúril v Lehote mor, na ktorý zomrelo 450 ľudí. V roku 1828 mala obec 108 domov a 931 obyvateľov. Po roku 1881 bola obec administratívne začlenená pod Gemersko - malohontskú župu. V 19. storočí začali pracovať aj v papierňach v Slavošovciach.

Ešte raz zaznačuje história obce hromadné umieranie, a to v roku 1873, kedy zúrila hrozná cholera, ktorej padlo za obeť vyše 100 ľudí. Obyvatelia Čiernej Lehoty sa stali evanjelickými kresťanmi, pravdepodobne v 15. storočí pod vplyvom husitov, ktorí pod vedením Jána Jiskru z Brandýsa obsadili mnohé časti Slovenska. V tom čase mala Čierna Lehota asi 180 obyvateľov. V roku 1733 mali už Lehoťania postavenú kamennú vežu a jeden nadobudnutý zvon. Teda Lehoťania si vybudovali všetko, čo pred 60-70 rokmi si umienili zadovážiť, keď nechceli na podobné ciele prispievať v Slavošovciach. Pri vizitácii superintendenta Juraja Ambrosiho dňa 2. decembra 1741 sa zistilo, že Čierna Lehota má už dva zvony (väčší vážil 470 funtov /= 230,77 kg/) a pri kostole postavenú školu s dvoma izbami, v ktorej už od roku 1738 učil rechtor Ondrej Felicides.

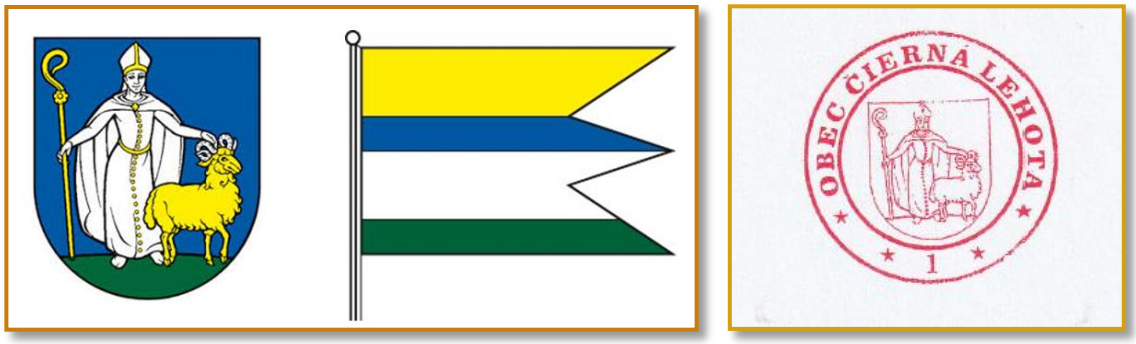
V roku 1773 prikročili ku stavbe nového, už kamenného terajšieho kostola, namiesto starého dreveného, ktorý používali 75 rokov. Ukrutnými rokmi Čiernej Lehoty sú roky 1793 a 1814, kedy pri veľkom požiari v obci zhoreli všetky cirkevné budovy, kostol s vežou, škola i fara, a roky 1799 a 1805, kedy hroznými prívalmi bola spustošená celá obec. Faru pri kostole odmyla voda a bočnú izbu úplne odniesla. Cirkevný zbor už v roku 1794 vystavil novú školu z válkov, v minulom storočí novú farskú budovu na nižnom konci, kde nebola ohrozovaná prívalmi - na mieste, kde stáli kasárne cisárskej stráže. Tento kostol stavali ešte za vlády Márie Terézie. O 20 rokov po postavení tohto kostola, dňa 11. mája 1793, vypukol požiar, ktorý za hodinu a pol zničil celú obec. O ďalších 20 rokov, 21. mája 1814, zhorela skoro celá obec a len 16 budov zostalo neporušených. Odvtedy sa Čierna Lehota stále zdokonaľovala a stavala.

Za 1. ČSR (Československej republiky) bola v obci píla. Silné pozície tu mala organizácia KSČ (Komunistická strana Československa). Do SNP sa zapojila takmer celá obec. V jeseni a zime v roku 1944 – 1945 sa v obci a na okolí zdržiavali partizáni z oddielov Šukájeva, Kozlov, Volaňského, Kritinského, Karasjeva, Stepanova. Nemci sa obce zmocnili po ťažkých bojoch až 6. 12. 1944. Vyznamenaná Radom Červenej hviezdy a Radom SNP I. triedy

a Dukelskou pamätnou medailou. Veľký význam mala v 2. svetovej vojne a hlavne v SNP. Pred rokom 1960 patrila obec pod okres Rožňava, kraj Košice. Po roku 1960 pod okres Rožňava, kraj Východoslovenský.

Insígnie obce

Každá obec má v súčasnosti povinnosť prezentovať sa vlastnými symbolmi, resp. insígniami. V heraldických znakoch obce sa premieta jej bohatá história. Erb, pečať a vlajka predstavujú najvýznamnejšie obecné symboly, od ktorých možno odvodiť ďalšie.

Obr. 3 Symboly obce Čierna Lehota

Erb obce

Obyvatelia sa zaoberali najmä pastierstvom. Svedčí o tom postava sv. Vendelína, patróna pastierov v obecnom erbe, stojací v modrom štíte na zelenej pažiti držiaci .... spočívajúcu na zelenej pažiti, vľavo od neho pasúci žltý baranček.

Vlajka obce

Obecná vlajka má podobu štyroch pozdĺžnych pruhov žltého, modrého, bieleho a zeleného. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

Kultúrne a historické zdroje obce Čierna Lehota

Kultúra ako súhrn duchovných a materiálnych hodnôt každého národa a všetkých národností, je dôležitou súčasťou existencie spoločnosti a vplýva priamo i nepriamo na duchovný rozmer jej občanov. Je prostriedkom na rozvíjanie osobnosti, pestovanie vkusu, etických noriem, estetických návykov, ktoré majú odraz v kultúrnosti a kultivovanosti myslenia a správania sa jednotlivca i spoločenských skupín.

Historické zdroje obce

- ✓ **kostol evanjelický** klasicistický (príloha 3), postavený v rokoch 1930 a 1956. Nad vstupným oblúkom sa nachádza nápis od kňaza Jána Maiora z r. 1774, vzťahujúci sa na stavbu kostola. Oltár klasicistický 2 pol. 19. stor. s obrazom Žehnajúceho Ježiša, po stranách oltára sú nástenné maľby s postavami Petra a Pavla apoštolov z polovice 19. stor.,
- ✓ **pamätník II. svetovej vojny.**

Kultúrne zdroje obce, šport

V obci pôsobia nasledujúce kluby, spolky, združenia:

- ✓ Folklórna skupina Lehoťanka
- ✓ Lesy Čierna Lehota pozemkové spoločenstvo
- ✓ Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ)
- ✓ Stolnotenisový klub
- ✓ Klub dôchodcov a Jednota dôchodcov Slovenska.

Obec usporadúva kultúrno-spoločenské akcie:

- ✓ Dni obce
- ✓ Každoročný výstup na Stolicu
- ✓ Stolnotenisový turnaj
- ✓ Hasičské preteky
- ✓ Spomienková vatra ku dňu víťazstva v mesiaci august
- ✓ Deň detí – športový deň
- ✓ Mikulášske posedenie
- ✓ Vianočné pastorále.

História a súčasnosť DHZ Čierna Lehota

Bolo to 8. mája 1927, a tak sa zorganizovalo 24 mužov, ktorí sa zišli na Valnom zhromaždení a založili spolok, ktorý nazvali Dobrovoľná hasičská jednota a pristúpili k voľbe. Za veliteľa tohto spolku bol zvolený riaditeľ školy p. Emil Kostka a za dozorcu majetku Ján Holovár a ďalší funkcionári. Z obecných finančných zdrojov bola zakúpená ručná hasičská striekačka, s ktorou v začiatkoch prevádzali cvičenia v civilnom oblečení.

Obec nemala toľko finančných prostriedkov, aby mohla pre tento spolok zakúpiť potrebné veci, preto sa rozhodla prevádzať tanečné zábavy, z ktorých čistý zisk bude venovaný zboru. Dňa 20. marca 1928 bolo zvolané Valné zhromaždenie členov spolku, na ktorom odhlasovali zakúpenie rovnošaty a potrebného výstroja pre spolok, ktorý mal 24 členov. Takto vystrojení mohli nastúpiť k voľbe nového veliteľstva, kde za nového veliteľa zvolili Jána Holovára st., ktorý sa stal až do smrti čestným veliteľom.

V tomto čase vedie zbor predseda a zároveň aj veliteľ DHZ, DHZO Mgr. Michal Terrai. Spolu je evidovaných 34 členov, platiacich a činných. V DHZO je zaradených spolu 17 členov. V roku 2018, bol DHZ v I. výzve na rekonštrukciu hasičských zbrojníc úspešný a podporený z Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sumou, za ktorú sa Hasičská zbrojnica zrekonštruuje a zmodernizuje.

Tradície

Hromadná cestná zástavba vznikla z pôvodnej potočnej radovej. Murované domy s valbovou strechou pod tvrdou krytinou s otvorenými dvormi a hĺbkovým radením hospodárskych stavieb sú z 19. storočia.

Rozšírená výroba dreveného riadu, kolárstvo, tkáčstvo, výroba praciek, trojhlasových gájd a pastierskej píšťaly. Začiatkom 20. storočia sa obyvatelia zaoberali podomáckym obchodom s obrázkami na skle. Z tradičných tancov je známi dievocký s palicami, čardáš, na hajduky, do kolesa, pajácov tanec, kozák – hopák, cifrovanie**.**

Prírodné zdroje a podmienky obce

Najlepšou metódou pre popis stavu prostredia je charakteristika jeho jednotlivých zložiek. V tomto zmysle skúma environmentalistika predovšetkým tie vplyvy, ktoré pôsobia na ovzdušie, vodu, pôdu a na živú prírodu.

Klimatické podmienky

Územie obce patrí prevažne do chladnej klimatickej oblasti. Priemerné teploty v zime sa pohybujú okolo -1 až -4 ^{0}C, letné medzi 17 až 21%. Najideálnejším mesiacom letnej sezóny z hľadiska výdatnosti a priemerného počtu dní so zrážkami je mesiac august, kedy v porovnaní s ostatnými mesiacmi spadne menej zrážok. Priemerná ročná teplota dosahuje 8,5 ^{0}C. Relatívna vlhkosť vzduchu má v podstate opačný ročný chod ako teplota vzduchu. Najvyššie hodnoty sú v zimných mesiacoch s maximom v decembri, najnižšie v teplej ročnej dobe s minimom v apríli a máji. Za extrémnych situácii dosahujú minimálne hodnoty relatívnej vlhkosti 20 % až 15 %. Obdobie trvania snehovej pokrývky je 100-180 dní, pričom vo vyšších polohách je zima dlhšia, snehová prikrývka vyššia a udržuje sa do jari.

Tab.1 Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (^{0}C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Región Rožňava	-4,0	-1,4	3,0	9,0	14,1	17,4	18,9	18,1	14,1	8,5	3,5	-1,4	8,3

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Čierna Lehota patrí z hydrografického hľadiska do Povodia Slanej. V okolitých horách, nad obcou pramení riečka Štítnica a viacero jej prítokov. Výdatnosť prameňov je stredná s malým obsahom minerálnych látok. Strmý tok a dravosť vody vytvárajú vodopády na vodnom toku. Najväčší je na rozhraní katastra Čierna Lehota – Slavošovce v oplotení Slavošovských papierní. Rieka Štítnik končí pri Plešivci, kde sa vlieva do rieky Slanej, ktorá pramení z druhej strany Stolice.

Pôdne pomery

Z pedologického hľadiska je územie charakterizované prevažne pôdami kamenistými. Sú tu podzolové, hnedozemné a piesočnaté pôdy. Prevláda horská hnedá lesná pôda. Na stráňach sa nachádzajú hlboké hory, nižšie s ornou pôdou, ale menej úrodnou pôdou.

Nerastné suroviny a horniny

Chotár je zväčša nižšia hornatina, na juhovýchode vrchovina a tvoria ho granodiority, kremenité diority a žuly. Temer celý je zalesnený smrekom s prímesou buka. Na vrchu Kohút rastie karpatský endrmit. Nadmorská výška obce v jej strede je 521, v jej chotári je 460 - 1477 m.

Ochrana prírody a krajiny

Ochrana prírody a krajiny zaberá široký okruh otázok, ktorými sa dnes u nás, tak ako i vo svete zaoberá veľa odborníkov. Cieľ ochrany prírody a krajiny spočíva v predchádzaní,

obmedzovaní, resp. odstraňovaní zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú a ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, estetický vzhľad krajiny a znižujú jej ekologickú stabilitu.

V riešenom území obce Čierna Lehota sa nenachádzajú žiadne chránené územia európskeho významu. Navrhované je chránené vtáčie územie (CHVÚ) Muránska planina — Stolické vrchy. Spomínané chránené vtáčie územie zasahuje severnú časť katastrálneho územia obce Čierna Lehota. Generel nadregionálneho ÚSES územia SR a regionálny ÚSES územia okresu Rožňava vymedzil na k.ú. obce:

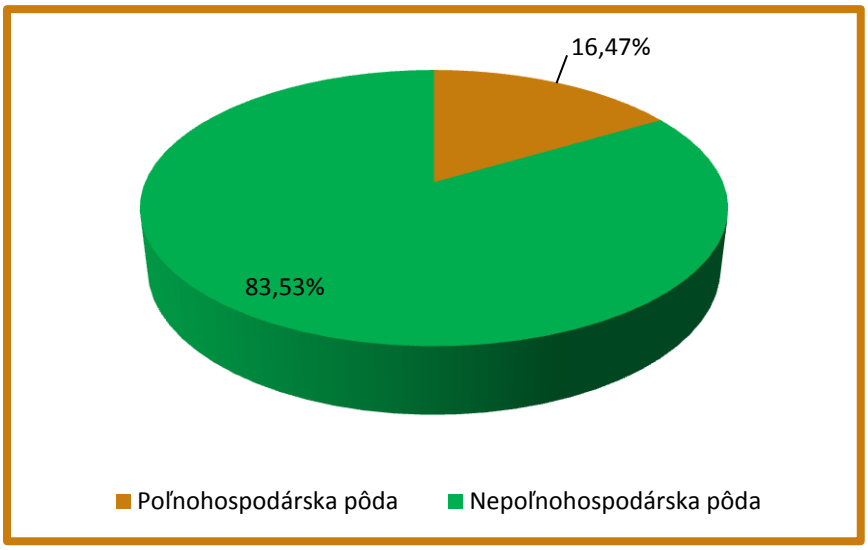
- ✓ Nadregionálny biokoridor v trase Stolické vrchy - Kohút - Ostrý vrch - Hrádok - Koniarska planina.
- ✓ Regionálny biokoridor vodného toku potoka Štítnik.
- ✓ Miestne biocentrum Ostrý vrch.
- ✓ Miestne biocentrum Príslop.
- ✓ Miestny biokoridor Židlovský potok a Lehotský potok.

Nad obcou sa rozprestiera Stolica s nadmorskou výškou 1476 m n.m. Patrí k Slovenskému rudohoriu, ktoré je plošne najrozsiahlejším horopisným celkom Karpát. V pozadí doliny dominuje Kohút 1409 m n.m. Uzatvárajú chotár nielen obce ale aj celú dolinu. Na vrchu Kohút rastie karpatský endemit rozchodník karpatský.

Kataster obce a jej hospodárske využitie

Obec sa vyznačuje bohatosťou lesov 76,5 % katastra obce tvoria lesné porasty. Väčšinou prevládajú listnaté lesy porastené smrekom s prímesou buka.

Obr. 4 Štruktúra využitia pôdneho fondu v obci Čierna Lehota

Zdroj: vlastné spracovanie

Celková výmera pôdy v obci Čierna Lehota predstavuje 3 187,2 ha. Pôdny fond obce má rôznorodú štruktúru, čo vedie k jeho pestrému využitiu. Poľnohospodárska pôda zaberá 524,9 ha z celkovej výmery 16,47 %. Nepoľnohospodárska pôda zaberá 2662,37 ha (83,53 %), pričom najväčšiu časť zaberajú lesné pozemky 2439,96 ha (76,55 %). Podrobnú štruktúru pôdneho fondu uvádza nasledovná tabuľka.

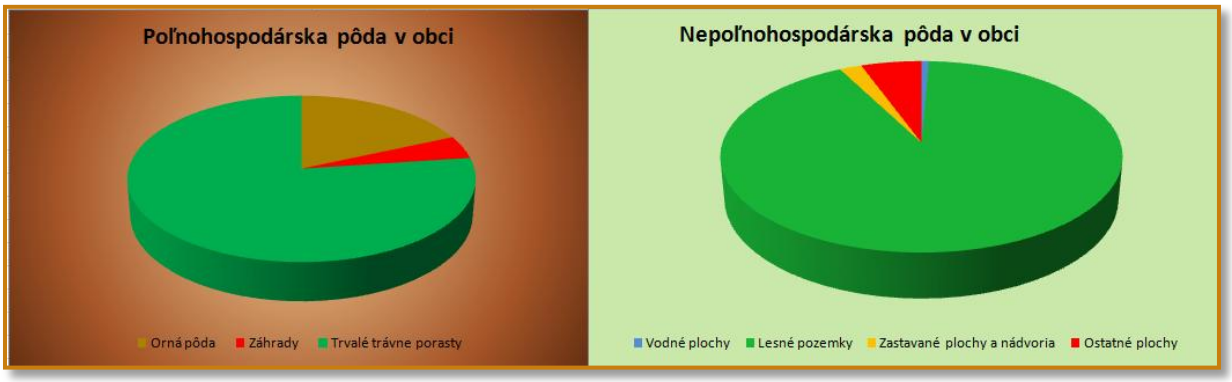
Tab.2 Štruktúra využitia pôdneho fondu v obci Čierna Lehota

	3187,27	
v tom:		
Poľnohospodárska pôda	**524,90**	16,47%
v tom:		
Orná pôda	**96,64**	3,03%
Záhrady	**23,47**	0,74%
Trvalé trávne porasty	**404,78**	12,70%
Nepoľnohospodárska pôda	**2662,37**	83,53%
v tom:		
Vodné plochy	**18,42**	0,58%
Lesné pozemky	**2439,96**	76,55%
Zastavané plochy a nádvoria	**54,64**	1,71%
Ostatné plochy	**149,33**	4,69%
Spolu	**3187,27**	100,00%

Zdroj: Štatistický úrad SR, DataCube 2018

Poľnohospodársku pôdu tvorí v menšej miere orná pôda (3,03 %), prevažne trvalé trávnaté porasty (12,7 %), záhrady (0,74 %). Z nepoľnohospodárskej pôdy zaberajú najväčšiu časť lesné pozemky (76,55 %).

Obr. 5 Rozdelenie štruktúry pôdy v obci Čierna Lehota

Zdroj: vlastné spracovanie

Poľnohospodárska výroba

Rozsah poľnohospodárskej a potravinárskej výroby je podmienený pôdno-klimatickými, agroekologickým, sociálnym a ekonomickými možnosťami využitia poľnohospodárskej pôdy v katastri obce Čierna Lehota. Z hľadiska relatívnej členitosti územia, môžeme kataster obce hodnotiť ako rôznorodý.

Väčšina poľnohospodárskej pôdy je v súkromnom vlastníctve, časť je spravovaná Slovenským pozemkovým fondom, zanedbateľný podiel vlastní obec.

V súčasnosti poľnohospodársku pôdu katastra obce obrába SHR Pavol Varga, Jaroslav Figúr, Ján Chovanček, Ján Jakobej.

Značne plochy – trvalé trávne porasty sa devastujú, nevykonáva sa ich obnova, nezohľadňujú sa možnosti na získavanie netradičných zdrojov pre výrobu tzv. ekologickej energie. V dôsledku závažných zmien v poľnohospodárskej výrobe sa znížil počet ľudí zamestnaných v tomto sektore. Poľnohospodárstvo zaostáva za ostatnými odvetviami národného hospodárstva. Spoločenské a ekonomické zmeny v poľnohospodárstve nepriaznivo ovplyvňujú súčasný stav vidieka, hlavne nedostatok pracovných príležitosti, spojený s odchod mladých vzdelaných ľudí do ekonomicky silnejších celkov.

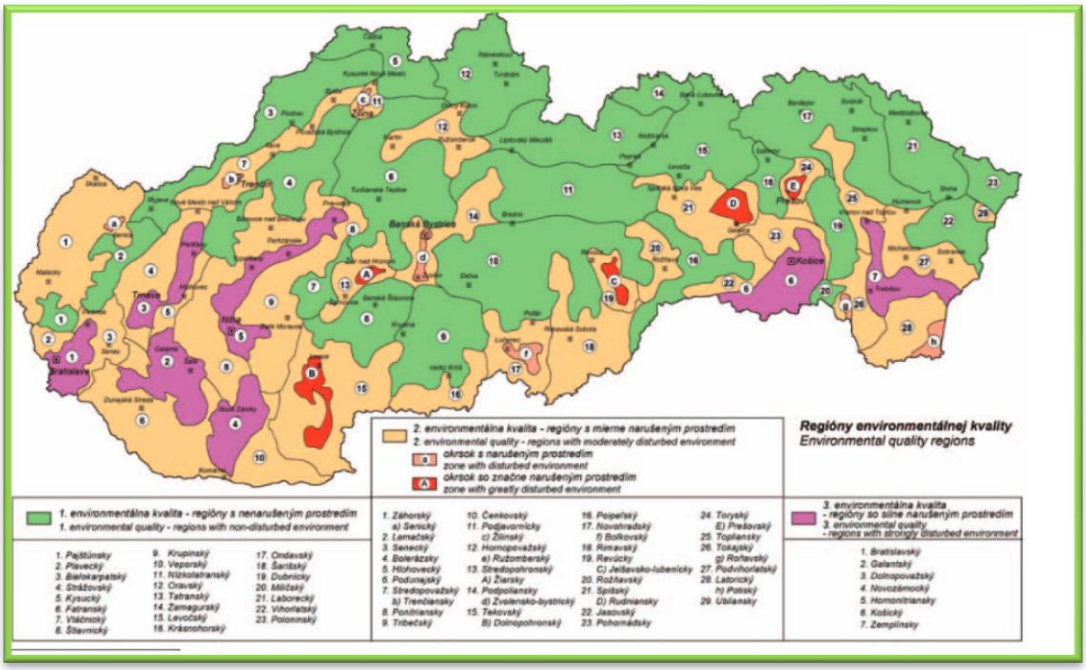
Stav životného prostredia

Environmentálna regionalizácia je proces priestorového členenia krajiny, v ktorom sa podľa stanovených kritérií a vybraného súboru environmentálnych charakteristík vyčleňujú regióny s určitou kvalitou stavu alebo tendencie zmien životného prostredia.

Jedným z finálnych výstupov je mapa hodnotiaca územie SR v 5 stupňoch kvality životného prostredia, na základe ktorej sú identifikované environmentálne najviac zaťažené oblasti – ich jadro predstavujú územia v 5. stupni s najviac narušeným životným prostredím a k nemu boli pričlenené aj územia najmä v 4. stupni kvality životného prostredia, s prihliadnutím na geomorfologické, hydrologické a iné relevantné kritériá (viď nasledujúcu mapu).

Územie SR je rozdelené do 5 kategórií environmentálnej kvality. V strednodobom horizonte dochádza k miernemu poklesu rozlohy území zaradených do kategórií s narušeným prostredím (v porovnaní rokov 2015 a 2010 je to pokles o približne 7 %).

Obr.6 Mapa – regióny environmentálnej kvality

Zdroj: Správa o stave životného prostredia SR, 2016

Katastrálne územie Čierna Lehota patrí do Rožňavskej mierne ohrozenej (zaťaženej) oblasti, ktorá sa nachádza v Košickom kraji. Podľa environmentálnej regionalizácie SR možno hodnotiť ako prostredie mierne narušené.

Tab. 3 Diferenciácia územia podľa environmentálnej kvality (2015)

Environmentálna kvalita	% z plochy SR
1 – prostredie vysokej kvality	49,2
2 – prostredie vyhovujúce	27,5
3 – prostredie mierne narušené	14,2
4 – prostredie narušené	7,0
5 – prostredie silne narušené	2,1

Zdroj: SAŽP 2015

Znečistenie ovzdušia

Zoznam právnych predpisov na ochranu ovzdušia - Zákon č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňajú ďalšie zákony.

Z hľadiska kvality ovzdušia je obec a jej okolie minimálne znečistené. V katastrálnom území obce v jej blízkom okolí sa nachádza výrobný areál bývalého podniku Slavošovské papierne, na ktorom v súčasnosti prevádzkuje svoju činnosť niekoľko subjektov. Emisné znečisťovanie ovzdušia v okolí nie je kontinuálne monitorované žiadnou meracou stanicou SHMÚ.

Znečistenie vody

Starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone 364/2004 Z.z., Zákon o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Tento zákon upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti orgánov štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Vodné zdroje obce sú dostatočné. Kvalita podzemnej vody je dobrá. Znečistenie vôd priemyselnou výrobou z Papierní Slavošovce sa negatívne prejavuje na kvalite vody v celom povodí Slanej (III.- V.trieda čistoty).

Znečistenie pôdy

Kvalita pôdy patrí medzi najvýznamnejšie faktory využívania a rozvoja územia obce Čierna Lehota. Vzhľadom k veľmi dlhému času jej obnovy je potrebné v maximálnej miere zohľadňovať jej prirodzené vlastnosti. Rozsah pôdneho fondu je obmedzený a práve preto musí byť v plnom rozsahu racionálne využívaný. Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd.

V katastri obce Čierna Lehota sa nenachádzajú prakticky žiadne zdroje znečistenia životného prostredia, je možné predpokladať, že pôdy sú tu málo znečistené, bez ťažkých kovov. V súvislosti s hospodárením na pôde sú stresovým faktorom poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vybudované na pôde v 60-tých až 80-tých rokoch 20.

storočia. Ich realizáciou došlo na mnohých miestach k zmene pôvodných rastlinných spoločenstiev. Kvalita pôdy je ovplyvnená poľnohospodárskou výrobou, aplikáciou hnojív a pesticídov v procese poľnohospodárskej veľkovýroby.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001.

Na území obce Čierna Lehota vznikajú komunálne odpady, ktoré sú produkované obyvateľmi obce. V obci funguje separovaný zber TKO, zabezpečovaný firmou Fúra s.r.o. Rozhanovce. Odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje firma Fúra s.r.o. Rozhanovce. Odpad sa odváža na centrálnu skládku odpadov do Štítnika.

1.2 Demografický vývoj a štruktúra obyvateľov obce

Obyvateľstvo je hybnou silou rozvoja obce pretože rozvoj ovplyvňuje viacerými formami. Produktívne obyvateľstvo vstupuje do ekonomického rozvoja ponukou práce. Spotrebou tovarov a služieb vytvára priestor pre podnikanie a nakoniec pôsobením v samosprávnych orgánoch či dobrovoľných združeniach tiež ovplyvňuje rozvoj obce.

Vývoj počtu obyvateľov obce

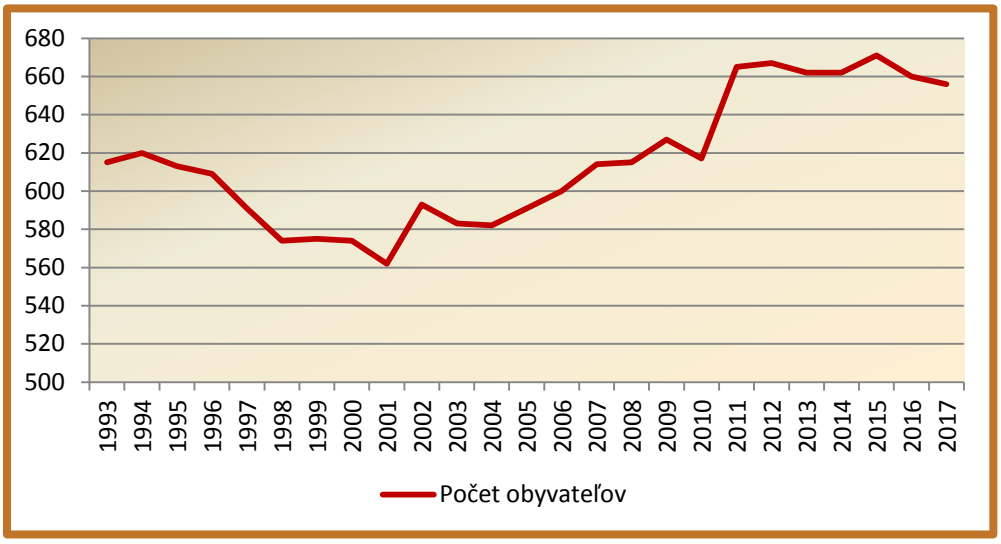
V obci Čierna Lehota žilo k 31.12.2017 656 obyvateľov. Celková rozloha katastrálneho územia obce je **31,86** km^2 a priemerná hustota osídlenia predstavuje **20,59** obyvateľov/km^2. Základné demografické ukazovatele obce za posledné obdobie sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 4 Počet obyvateľov obce od r. 1993 po súčasnosť

Rok	*Počet obyvateľov*	Rok	*Počet obyvateľov*
1993	*615*	**2006**	*600*
1994	*620*	**2007**	*614*
1995	*613*	**2008**	*615*
1996	*609*	**2009**	*627*
1997	*591*	**2010**	*617*
1998	*574*	**2011**	*665*
1999	*575*	**2012**	*667*
2000	*574*	**2013**	*662*
2001	*562*	**2014**	*662*
2002	*593*	**2015**	*671*
2003	*583*	**2016**	*660*
2004	*582*	**2017**	*656*
2005	*591*		

Zdroj: Obec, ŠÚ SR, 2018

Obr. 7 Vývoj počtu obyvateľov obce

Zdroj: vlastné spracovanie (Zdroj: ŠÚ SR, 2018)

Od roku 1993 po rok 2001 sa počet obyvateľov postupne znižoval. Na vyššie uvedených grafoch je badať výrazný pokles počtu obyvateľov, ako je aj možné sledovať niekoľko výkyvov vo vývoji populácie v obci. Avšak od roku 2001 až po súčasnosť má táto populačná krivka stúpajúcu tendenciu, až na rok 2010, kde mierne poklesol, ako aj v posledných dvoch rokoch sledovaného obdobia.

Celkový prírastok obyvateľstva v obci má nízke a kolísavé hodnoty. Tento trend sme zaznamenali pri mechanickom pohybe obyvateľstva, ktorý počas sledovaného obdobia výrazne klesal a vzápätí narastal. Zníženie počtu prisťahovaných do obce sa v konečnom dôsledku odrazil na poklese celkového prírastku.

Tab. 5 Pohyb obyvateľstva v obci

	Celkový prírastok	Migračné saldo	Prirodzený prírastok
1993	8	1	7
1994			-3
1995	-7	-2	-5
1996	-4	-1	-3
1997	-18	-9	-9
1998	-17	-12	-5
1999	1		1
2000	-1	2	-3
2001	-12	-2	-10
2002	-4	-2	-2
2003	-10	-2	-8
2004	-1	-2	1
2005	9	8	1
2006	9	10	-1
2007	14	14	
2008	1	3	-2
2009	12	9	3
2010	-10	-4	-6
2011	3	-4	7
2012	2	5	-3
2013	-5	-6	1
2014		3	-3
2015	9	9	
2016	-11	-11	
2017	-4	-2	-2

Zdroj: ŠÚ SR, 2018

Hustota obyvateľov v obci má striedavo stúpajúci a klesajúci charakter. Počas sledovaného obdobia sa hustota zvyšovala, v roku 2004 sa mierne znížila a znova rastie. Uvedený trend vývoja hustoty obyvateľstva naznačuje, že je potrebné, aby obec disponovala priestorom pre výstavbu ďalších domov, resp. bytových domov. Za tejto podmienky rast počtu obyvateľov môže mať naďalej progresívny charakter.

Tab. 6 Hustota obyvateľov obce

Hustota obyvateľov (obyv./km^2)	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	18,86	18,77	18,36	17,92	18,01	18,92	18,7	18,48	18,33	18,36	18,52
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	18,8	19,14	19,27	19,43	20,82	20,9	20,85	20,77	20,91	20,88	20,64

Zdroj: ŠÚ SR, 2018

Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra v obci je pomerne priaznivá. V priebehu sledovaného obdobia boli zaznamenané len mierne zmeny vo vývojových tendenciách vekovej štruktúry obyvateľstva. V kategórií poproduktívnej zložky bol zaznamenaný pokles, nárast len mierne, na konci sledovaného obdobia. Výrazný nárast bol zaznamenaný v kategórií produktívnej zložky. Uvedená kategória predstavuje zároveň najväčší podiel na celkovom počte obyvateľov (68,60 %). V predproduktívnej zložke obyvateľstva bol zaznamenaný pokles, na konci sledovaného obdobia však badať stúpajúcu tendenciu.

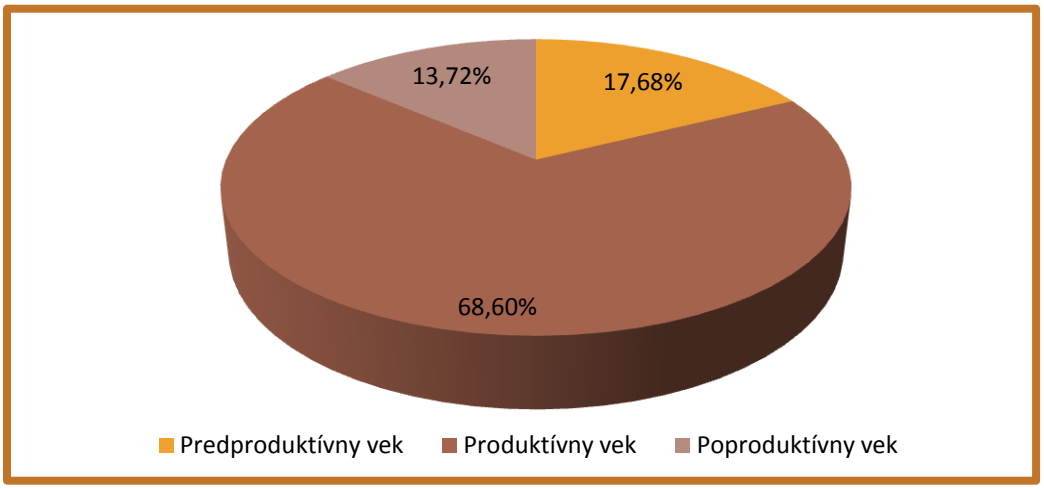
Tab. 7 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov spolu	Predproduktívny vek		Produktívny vek		Poproduktívny vek		Index starnutia
1996	609	103	16,91%	380	62,40%	126	20,69%	1,2233
1997	591	100	16,92%	366	61,93%	125	21,15%	1,2500
1998	574	100	17,42%	362	63,07%	112	19,51%	1,1200
1999	575	105	18,26%	364	63,30%	106	18,43%	1,0095
2000	574	105	18,29%	365	63,59%	104	18,12%	0,9905
2001	562	103	18,33%	393	69,93%	101	17,97%	0,9806
2002	593	98	16,53%	397	66,95%	98	16,53%	1,0000
2003	583	91	15,61%	400	68,61%	92	15,78%	1,0110
2004	582	96	16,49%	405	69,59%	81	13,92%	0,8438
2005	591	97	16,41%	409	69,20%	85	14,38%	0,8763
2006	600	100	16,67%	413	68,83%	87	14,50%	0,8700
2007	614	101	16,45%	426	69,38%	87	14,17%	0,8614
2008	615	95	15,45%	436	70,89%	84	13,66%	0,8842
2009	627	107	17,07%	435	69,38%	85	13,56%	0,7944
2010	617	102	16,53%	432	70,02%	83	13,45%	0,8137
2011	665	108	16,24%	479	72,03%	78	11,73%	0,7222
2012	667	114	17,09%	479	71,81%	74	11,09%	0,6491
2013	662	112	16,92%	472	71,30%	78	11,78%	0,6964
2014	662	105	15,86%	480	72,51%	77	11,63%	0,7333
2015	671	113	16,84%	480	71,54%	78	11,62%	0,6903
2016	660	112	16,97%	462	70,00%	86	13,03%	0,7679
2017	656	116	17,68%	450	68,60%	90	13,72%	0,7759

Zdroj: ŠÚ SR, 2018

Na nižšie zobrazenom grafe vidieť zastúpenie vekovej skladby obyvateľstva v súčasnom období.

Obr. 8 Veková skladba obyvateľstva za rok 2017

Zdroj: vlastné spracovanie, (ŠÚ SR, 2018)

Index starnutia obce počas sledovaného obdobia má prvé roky prevažne klesajúcu tendenciu, pomedzi to stagnuje alebo sa mierne zvýši, je prevažne nižší ako 1, z toho vyplýva, že predstavuje progresívny typ vekovej štruktúry a môžeme usudzovať, že obyvateľstvo obce sa omladzuje, aj keď na začiatku sledovaného obdobia je väčší ako 1, čo znamená, že obyvateľstvo starne. Tento fakt potvrdzuje aj ďalší ukazovateľ, ktorým je priemerný vek obyvateľstva, ktorý k 31. 12. 2011 predstavoval 38,55 rokov, (2017 – 39,11 rokov). Priemerný vek v obci je vyšší ako celoslovenský priemer, ktorý je 37 rokov. Z uvedených údajov vyplýva, že v obci prevláda odlišná tendencia vývoja obyvateľstva aký je celkový trend v SR. Veková štruktúra obyvateľstva obce Čierna Lehota predstavuje progresívny typ a veková štruktúra SR predstavuje regresívny typ. Z určitého hľadiska sa tento trend vývoja javí ako pozitívny, keďže sa obyvateľstvo obce omladzuje. Na druhej strane tento trend spôsobuje problémy v nároku na školské kapacity, bytovú situáciu, zaťaženosť územia.

Vychádzajúc z predpokladu a faktu, že produktívne obyvateľstvo vytvára hodnoty jednak pre predproduktívne obyvateľstvo, ktoré sa len do pracovného procesu pripravuje a na druhej strane pre obyvateľov v poproduktívnom veku, ktoré už z pracovného procesu odišli. V tejto situácií, však tento trend nie je jednoznačne pozitívny. Tým sa od produktívnej skupiny obyvateľstva požadovaný a očakávaný efekt prostredníctvom vytvorených hodnôt v plnej miere nedosahuje.

Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná úroveň v obci nie je veľmi priaznivá. Svedčí o tom vysoké percento obyvateľstva s ukončeným základným vzdelaním a veľmi nízky podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov v obci.

Nasledujúca tabuľka reflektuje stav vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva obce Čierna Lehota z roku 2011.

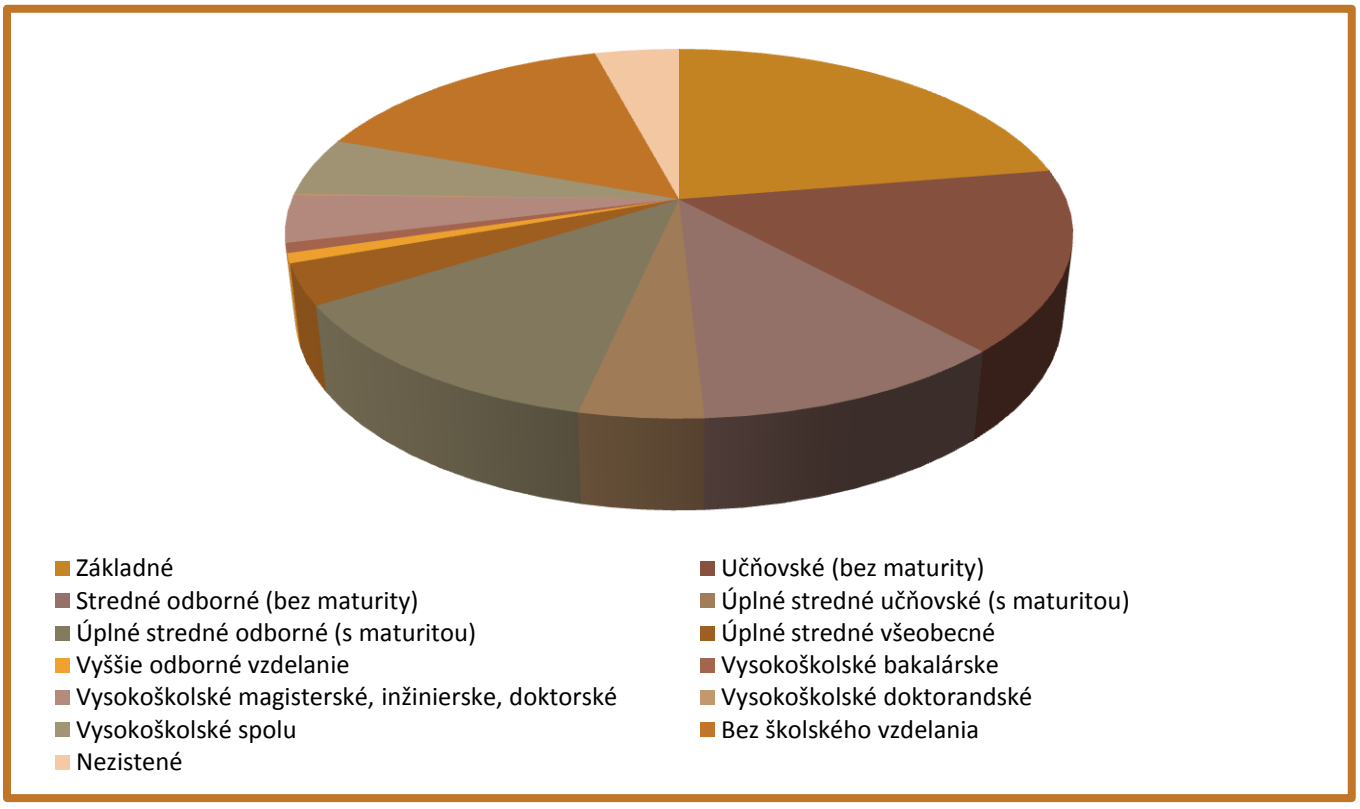
Tab. 8 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Muži	Ženy	Spolu	%
Základné	60	97	157	23,57 %
Učňovské (bez maturity)	78	33	111	16,67 %
Stredné odborné (bez maturity)	43	34	77	11,56 %
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	19	11	30	4,50 %
Úplné stredné odborné (s maturitou)	41	47	88	13,21 %
Úplné stredné všeobecné	6	19	25	3,75 %
Vyššie odborné vzdelanie	3	3	6	0,90 %
Vysokoškolské bakalárske	1	5	6	0,90 %
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	15	14	29	4,35 %
Vysokoškolské doktorandské	0	1	1	0,15 %
Vysokoškolské spolu	16	20	36	5,41 %
Bez školského vzdelania	59	48	107	16,07 %
Nezistené	14	15	29	4,35 %
SPOLU	339	327	666	100,00 %

Zdroj: SODB 2011

Nízky stupeň vzdelania ako vyplýva z nasledovného grafu má vážne následky na nezamestnanosť obyvateľstva. Až 16,07 % obyvateľov je úplne bez vzdelania, a len necelých 6 % populácie je vysokoškolsky vzdelaných.

Obr. 9 Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa dosiahnutého vzdelania k 31.12.2011

Zdroj: vlastné spracovanie, SODB 2011

Národnostná štruktúra obyvateľstva

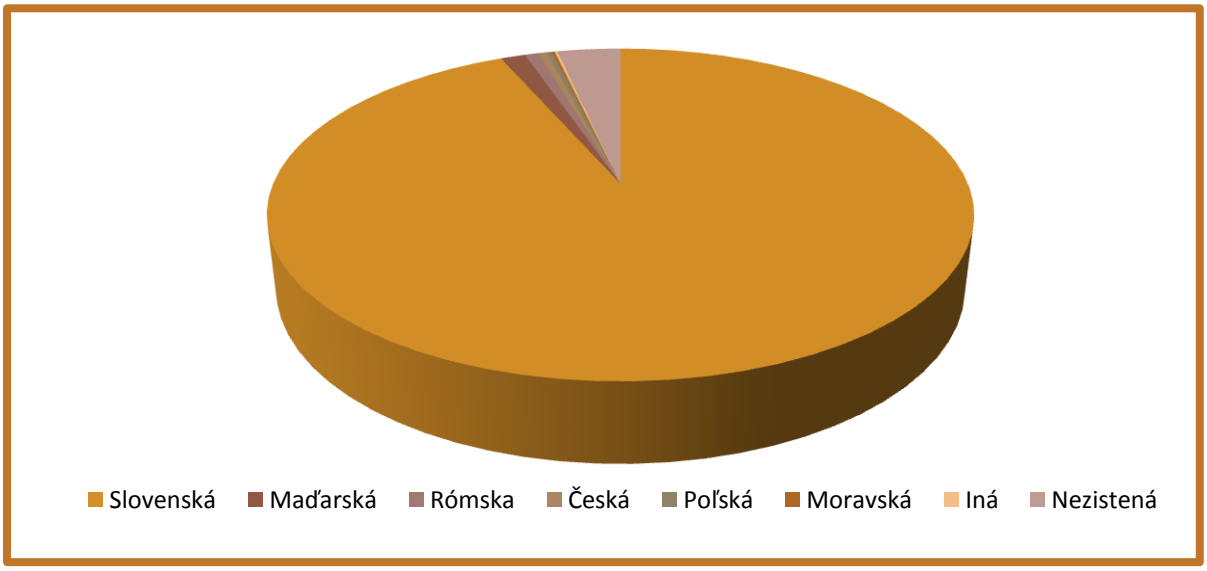
Zloženie obyvateľstva z hľadiska národností je takmer homogénne, ako uvádzajú štatistické údaje, podľa ktorých sa väčšina obyvateľov obce hlási k slovenskej národnosti. Ako je vidieť z tabuľky len 3,45 % obyvateľstva obce bolo pri štatistikom sčítaní v roku 2011 nezistenej národnosti. Len 1,35 % obyvateľstva sa prihlásilo k maďarskej národnosti a pod 1 % tvorili ostatné národností, a to rómska, česká, poľská, moravská a iné.

Tab. 9 Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Národnosť	Spolu	%
Slovenská	622	93,39 %
Maďarská	9	1,35 %
Rómska	5	0,75 %
Česká	3	0,45 %
Poľská	2	0,30 %
Moravská	1	0,15 %
Iná	1	0,15 %
Nezistená	23	3,45 %
Spolu	666	100,00 %

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Obr. 10 Národnostné zloženie obyvateľstva v %

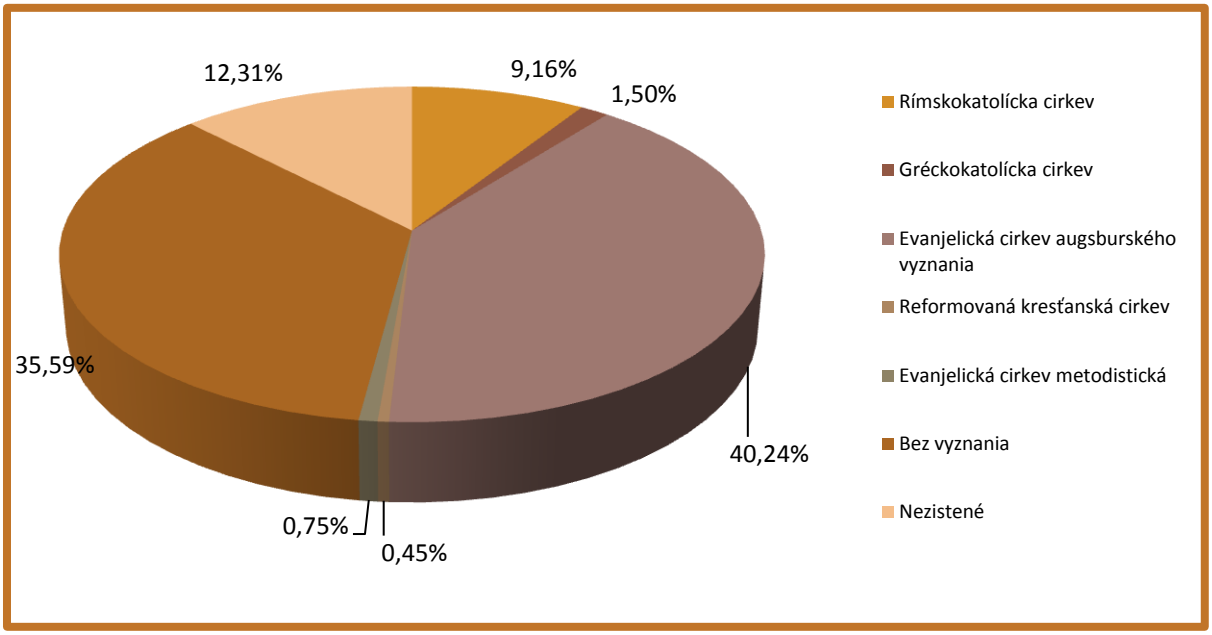

Zdroj: vlastné spracovanie,(ŠÚ SR, SODB 2011)

Náboženská štruktúra obyvateľstva

Náboženská štruktúra v obci je diferencovaná. Najviac obyvateľov obce Čierna Lehota sa hlási k Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania až 40,24 % obyvateľov, bez vyznania je 35,59 % obyvateľov, nezistenú vieru udáva 12,31 % obyvateľov. Rímskokatolícka cirkev tvorí 9,16 % podiel z obyvateľstva, Gréckokatolícka cirkev je v zastúpení 1,50 % obyvateľov, Evanjelická cirkev metodistická (0,75 %) a Reformovaná kresťanská cirkev 0,25 %.

Obr. 11 Náboženská štruktúra obyvateľstva v %

Zdroj: vlastné spracovanie, (ŠÚ SR, SODB 2011)

Tab. 10 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v %

Náboženské vyznanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	61	**9,16 %**
Gréckokatolícka cirkev	10	**1,50 %**
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	268	**40,24 %**
Reformovaná kresťanská cirkev	3	**0,45 %**
Evanjelická cirkev metodistická	5	**0,75 %**
Bez vyznania	237	**35,59 %**
Nezistené	82	**12,31 %**
Spolu	666	**100,00 %**

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

1.3 Ekonomický rozvoj a ekonomická štruktúra obce

Na ekonomickom rozvoji obcí sa podieľajú viacerí účastníci. Sú to predovšetkým podnikatelia v súkromnom sektore, ktorí priamo vplývajú na ekonomický a sociálny rozvoj cez produkciu tovarov, služieb, ponuku práce a mzdovú politiku, s ktorou súvisí aj rozhodujúca časť príjmov domácností.

Ekonomickú štruktúru vytvárajú podnikateľské subjekty alokované v obci a ich zameranie má na ekonomickom rozvoji obce nemalý význam. Ponúkajú pracovné príležitosti a s tým súvisiace príjmy. Prispievajú k rozvoju obce aj prostredníctvom miestnych daní a poplatkov, ako aj sponzorskou činnosťou. Sú teda hlavnou silou ekonomického rozvoja v obci.

Ekonomická štruktúra obce

Tab. 11 Štruktúra podnikateľských subjektov podľa právnej formy k 31. 12. 2017

Právne subjekty	Počet
Právnické subjekty spolu	
Podniky	
- **Obchodné spoločnosti**	
- **Akciové spoločnosti**	**0**
- **Spol. s r.o.**	**6**
- **Družstvá**	**2**
- **Ostatné ziskovo orientované jednotky**	**0**
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri – spolu	
- **FO nezapísané v obchodnom registri – živnostníci**	**36**
- **FO nezapísané v obchodnom registri -slobodné povolania**	**1**
- **FO nezapísané. v obchod. registri -samostatne hospodáriaci roľníci**	**8**
Subjekty vedené v Registri organizácií	53

Zdroj: vlastné spracovanie, (OR SR 2018, ŠÚ SR 2018)

Podnikateľská aktivita je v obci pomerne silná. Na základe obchodného registra SR má k 1. októbru 2018 v obci sídlo 6 obchodných spoločností a 2 družstvá. V obci je evidovaných 36 podnikateľov, ktorí sú fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri, 1 FO nezapísaná v OR so slobodným povolaním, 8 samostatne hospodáriacich roľníkov nezapísaných v obchodnom registri, 2 združenia, 2 spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod., jedna cirkevná a jedna nezisková organizácia .

Ekonomické zameranie jednotlivých podnikateľských subjektov je rôznorodé, ich štruktúra sa nachádza v prílohe 10.

Ich zastúpenie je v ako v primárnom, tak aj sekundárnom a terciálnom sektore. V primárnom je to napr. SHR - Šlosárová Danica (chov oviec a kôz). Sekundárny sektor – Urbár a Lesy SR š.p. (ťažba dreva), Lesy Čierna Lehota (výroba píliarská), Ján Chovanček (ťažba a odbyt dreva). Čo sa týka služieb, v obci funguje predajňa zmiešaného tovaru – 2 obchody s potravinami – obsluha a samoobsluha, pohostinstvo, ubytovacie zariadenie –

Chata Tri zvony, predajňa textilu - Andrea Krágová, klampiárenské, strešné práce – Oravec Vladimír a iní súkromní podnikatelia a SZČO.

Podnikateľské subjekty ponúkajú možnosť zamestnania predovšetkým pre domáce obyvateľstvo a zároveň sú aj iným prínosom pre obec, nakoľko sú platcami miestnych daní a poplatku za odpad a drobný stavebný materiál.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Z ekonomického hľadiska má najväčší význam pre ďalší rozvoj obce ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva, ktorú na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 tvorí 322 obyvateľov, čo predstavuje 48,42 % z celkového počtu obyvateľov.

Tab. 12 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov		
	Spolu	EAO	
2001	562	432	76,87 %
2011	665	322	48,42 %

Zdroj: Štatistický úrad SR (SODB 2001, 2011)

Do tejto skupiny sa však zaraďujú aj nezamestnaní, ženy na materskej dovolenke ale aj pracujúci dôchodcovia. Pracujúci tvoria teda 57,45 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Tab. 13 Zloženie EAO v obci Čierna Lehota

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne				
	Spolu	%	Z toho		
			Osoby na materskej dovolenke	Pracujúci dôchodcovia	Nezamestnaní
Muži	182	56,5	0	1	74
Ženy	140	43,5	6	1	55
Spolu	322	100,0	6	2	129

Zdroj: SODB 2011

Hlavným zamestnávateľom obyvateľov obce Čierna Lehota sú SHP Slavošovce, a.s., Papservis Slavošovce s.r.o., Elektrocomp s.r.o. Slavošovce. Ďalej je to samostatne hospodáriaci roľník Šlosárová Danica, Lesy Čierna Lehota pozemkové spoločenstvo.

Ostatní obyvatelia obce dochádzajú za prácou do Rožňavy. Pracujú hlavne v obchodnej činnosti – službách mimo obce a vo výrobnej činnosti v regióne.

Nezamestnanosť a miera nezamestnanosti

Podľa štatistických údajov bolo k 31.12.2017 v obci evidovaných **68** nezamestnaných z toho je **38** nezamestnaných žien, čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje veľmi výrazný pokles o 29 %.

Miera nezamestnanosti v obci dosiahla v roku 2011 výšku 38,54 %. Situácia sa v súčasnosti v porovnaní s rokom 2001 zlepšila, počet nezamestnaných sa znížil lebo miera

nezamestnanosti v roku 2001 predstavovala až 56,54 %. Aj napriek poklesu miery nezamestnanosti je stav alarmujúci. Tento nepriaznivý vývoj nezamestnanosti je dôsledkom nedostatočného počtu pracovných príležitostí ale aj neschopnosť obyvateľstva zapojiť sa do pracovného procesu, a to vzhľadom na nedostačujúce vzdelanie, kvalifikáciu a nízku flexibilitu pracovnej sily.

Tab. 14 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	100	*173*	*156*	*149*	*131*	*116*	*93*	*85*	*89*
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
	102	*107*	*116*	*115*	*94*	*97*	*87*	*88*	*68*

Zdroj: ŠÚ SR 2018

1.4 Technická infraštruktúra

Predstavuje dôležitý rozmiestňovací a rozvojový faktor, tú časť infraštruktúry, ktorá umožňuje premiestňovanie v priestore. Jej význam pre rozvoj regiónu je nepopierateľne dôležitý, a spočíva vo vytváraní základných predpokladov pre lokalizáciu firiem ako i obyvateľov v obci.

Tab. 15 Technická infraštruktúra v obci Čierna Lehota

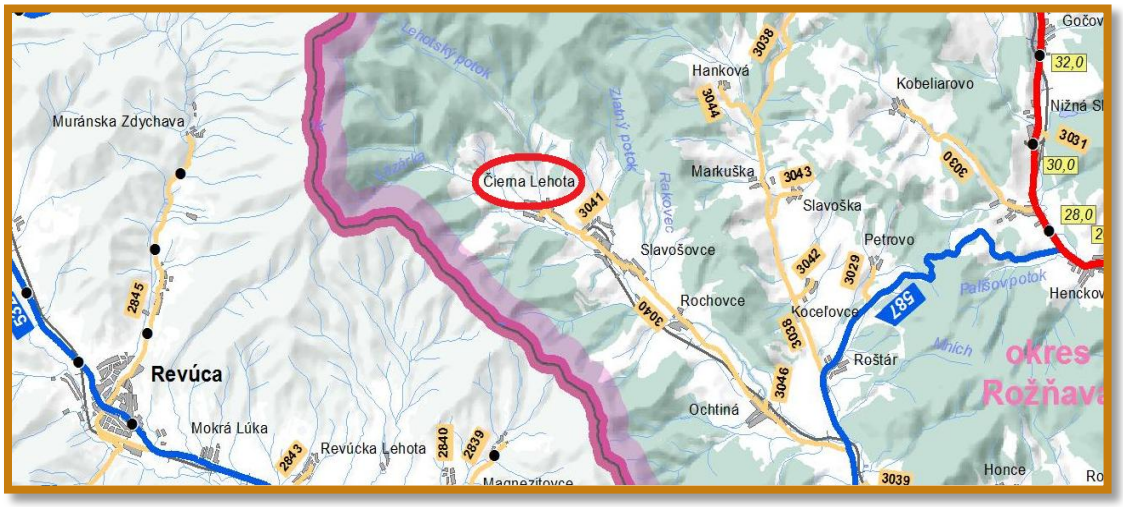
Plyn	Áno
Kanalizácia	Nie
ČOV	Nie
Verejný vodovod	Áno
Vodný zdroj	V správe VVS
Vykurovanie	Lokálne (plyn, drevo, elektrina)
Vedenie elektrickej energie	Áno
Mosty	7
Autobusová stanica	Áno
Železničná stanica	Nie
Telefónny rozvod	Áno (T-com)
Verejný rozhlas	Áno
Káblová TV	Nie

Cestné a dopravné siete

V obci sú štátne a obecné cesty, prejazdová cesta cez obec je v správe Slovenskej správy ciest, a.s. Rožňava. Je to cesta III. triedy č.3040 Čierna Lehota – Slavošovce – Rochovce - Ochtiná. Končí pri kostole. Ostatné sú miestne komunikácie (cesty IV. triedy), ktoré si vyžadujú opravu. Miestne komunikácie v obci s dĺžkou 3,256 km sú čiastočne zrekonštruované /250 m/, zvyšná časť je v zlom technickom stave a je nevyhnutná ich rekonštrukcia. Chodníky v obci sú vystavané v dĺžke 325 m dlaždené, 30 m asfaltové.

Pravidelná autobusová doprava pre obec Čierna Lehota je zabezpečovaná autobusmi SAD Rožňava. Osobná doprava je obmedzovaná nízkym počtom denných spojov.

Obr. 12 Dopravná poloha obce Čierna Lehota

Zdroj: http://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/Mapy-okresov

Železničná doprava a letecká doprava

Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy je v obci Slavošovce 3km. Po čiastočnej rekonštrukcii je železničná trať Plešivec –Štítnik – Slavošovce, ktorá nie je v súčasnosti využívaná pre osobnú dopravu, len pre nákladnú dopravu do Slavošovských papierní. Letecká doprava s verejnou prepravou osôb sa na riešenom území nenachádza, najbližšie letisko je Poprad 80km, Košice 93 km, Sliač 145 km.

Vodovod a kanalizácia

Starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Z hľadiska hydrologického je obec začlenená do povodia Slanej. Obec má vlastné a dostatočné zdroje pitnej vody. Tieto zdroje sú v správe VVS a.s. Košice. V obci sú aj dve verejné studne.

Obec nemá vybudovanú kanalizáciu, je vybudovaná len dažďová kanalizácia a uložená v betónových rúrach s vodovodom na ľavej strane miestnej komunikácie. V obci nie je vybudovaná verejná splašková kanalizácia ani čistička odpadových vôd. Na odvod splaškových vôd je vypracovaná štúdia kanalizácie.

Zásobovanie plynom

V obci je zavedený plynovod a je vedený v pravej časti miestnej komunikácie. Plynovod z Revúckej doliny a Regulačná stanica plynu je v Slavošovciach pre Čiernu Lehotu, Slavošovce a Rochovce.

Energetická sieť

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z primárneho vzdušného vedenia 22kV pomocou troch trafostaníc. Dodávateľom je Východoslovenská energetika a.s. Košice, stredisko Rožňava. Niekoľko domov využíva elektrické vykurovanie, ako doplnkový spôsob kúrenia.

Telekomunikácie

Telekomunikačné vedenia sú vedené vo verejných priestranstvách. Spojenie je vykonané cestou uzlovej telefónnej stanice v Rožňave. Spojovacie cesty v riešenej obci sú vykonané káblovými závesnými vedeniami uloženými vo vzduchu na drevených podperných bodoch aj zemnými káblami, k jednotlivým účastníkom. Obec má mobilné pokrytie operátorom T-com, O2 a Orange.

Rozhlas, televízia a internet

Obec Čierna Lehota má obecný verejný rozhlas a zrekonštruované verejné osvetlenie. Obyvatelia obce majú k dispozícii individuálne antény na príjem televízneho signálu. Počet televíznych prijímačov, ako aj počet rádioprijímačov je zhodný s počtom domácností. Internet je dostupný na obecnom úrade. Obyvatelia riešia internetové pripojenie prostredníctvom mobilných operátorov. Obec prevádzkuje vlastnú oficiálnu web stránku.

1.5 Sociálna a občianska infraštruktúra

Zohráva významné miesto v uspokojovaní potrieb obyvateľstva a jej súčasti vytvárajú základné podmienky pre kvalitu života obyvateľov obce.

Domový a bytový fond

Obec Čierna Lehota je dedinou so zástavbou rodinných domov pozdĺž obidvoch strán cesty III. triedy č.3040, ale aj pozdĺž miestnych komunikácií. Funkcia obce je prevažne obytná.

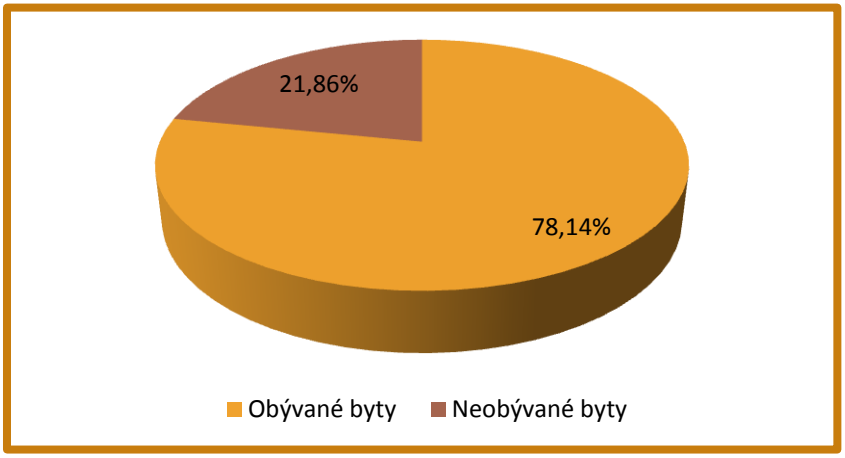
Tab. 16 Domový a bytový fond v obci Čierna Lehota

Domový a bytový fond spolu	**Obývané byty**	**193**	
	Iné obytné jednotky	0	
	Kolektívne obydlia	2	
	Nezistené	5	
	Neobývané byty	**54**	

Zdroj : ŠÚ SR 2018 (SODB 2011)

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov uskutočneného v roku 2011 sa v obci nachádzalo celkovo 252 domov, z toho je počet trvalo obývaných bytov je 193, počet kolektívnych obydlí je 2 a počet nezistených je 5. Počet neobývaných bytov je 54.

Obr. 13 Domový a bytový fond obce

Zdroj: vlastné spracovanie, (ŠÚ SR, SODB 2011)

Tab.17 Obytné byty v obci Čierna Lehota podľa vybraných kritérií

Podľa formy vlastníctva	*Byty obývané vlastníkom*	*Byty v nájme*	*Obecné byty*	*Družstevné byty*	*Iné*	*Nezistené*
	175	**6**	**0**	**1**	**5**	**5**
Podľa počtu obytných miestností	*1 miestne*	*2 miestne*	*3 miestne*	*4 miestne*	*5 +*	
	8	**30**	**73**	**40**	**41**	

Podľa typu kúrenia	*Centrálne kúrenie*	*Ústredné lokálne*	*Iný*			
	78	**101**	**13**			

Zdroj: ŠÚ SR 2018 (SODB 2011)

V obci sa nachádza **kultúrny dom**, ktorý slúži pre verejné zhromažďovanie obyvateľov ako aj na organizovanie rôznych kultúrnych, športových a spoločenských akcií (napr. deň detí, deň dôchodcov, atď.). Pre športové vyžitie obyvateľov a návštevníkov obce slúži **futbalové ihrisko**, ktoré je vo vlastníctve obce. Obec má **knižnicu** a zriadený **Klub dôchodcov**. V obci je vybudovaný **Dom smútku** a nachádza sa tam aj **materská škôlka**, ktorá je v budove obecného úradu. Táto budova má novú strechu a je v dobrom technickom stave.

Školstvo a vzdelávanie

Vzdelávanie v SR je legislatívne upravené Školským zákonom z 22. mája 2008.

V súčasnosti nie je v obci Čierna Lehota základná škola. Žiaci navštevujú školské zariadenia v Slavošovciach, Štítniku prípadne v Rožňave.

V obci Čierna Lehota je materská škôlka s maximálnou kapacitou 21 detí. V materskej škole vyučujú 2 kvalifikovaní pedagógovia. Nachádza sa tam aj školská jedáleň, ktorá zamestnáva 3 zamestnancov.

V obci sa nenachádzajú žiadne vzdelávacie inštitúcie pre dospelých. Poskytovateľom vzdelávania je ÚPSVR Rožňava prostredníctvom kurzov, školení.

Tab.18 Sídla dôležitých inštitúcií

Spádovosť obce ČIERNA LEHOTA	
Sídlo pracoviska obvodného úradu	**Rožňava**
Sídlo matričného úradu	**Štítnik**
Sídlo pracoviska daňového úradu	**Rožňava**
Sídlo Územnej vojenskej správy	**Košice Sever**
Sídlo pracoviska Obvodného policajného zboru Slovenskej republiky	**Rožňava**
Sídlo Okresného súdu	**Rožňava**
Sídlo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	**Rožňava**
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	**Rožňava**
Sídlo stavebného úradu	**Štítnik**
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	**Rožňava**

Zdroj: Štatistický úrad SR 2018

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V zriaďovateľskej pôsobnosti obce nie je **zdravotné stredisko**. Obyvatelia obce Čierna Lehota využívajú služby, ktoré poskytuje lekár nachádzajúci sa v príslušnej spádovej oblasti. Takáto možnosť je buď v neďalekej obci Slavošovce, kde sa nachádza ambulancia pre dospelých, deti a dorast a taktiež aj ambulancia stomatológa. Ďalšia možnosť je využívať zdravotné služby v Rožňave.

Pohotovostné služby sú občanom prístupne v Rožňave, odborná zdravotná starostlivosť, ako aj nemocničná starostlivosť je zabezpečená v nemocnici s poliklinikou Rožňava.

Rýchla zdravotná starostlivosť (RZP) je pre občanov zabezpečená stanicou RZP Štítnik.

Sociálne služby má obec povinnosť poskytovať občanom, ktorí nie sú schopní si pomoc zabezpečiť vlastnými silami. Obec sa pri poskytovaní sociálnych služieb riadi Zákonom č. 448/2008 Zb. o sociálnych službách formou ambulantnej, terénnej a pobytovej služby. Poskytovanie terénnej sociálnej služby alebo ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou sociálnou službou. V zmysle citovaného zákona má obec povinnosť vykonávať sociálnu službu prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb. Sociálne služby obec poskytuje na základe vypracovaného a schváleného komunitného plánu sociálnych služieb.

V súčasnosti obec má vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb a má zmapované potreby obyvateľov.

Spoločenský, kultúrny a športový život v obci

V budove OÚ sa nachádza ***obecná knižnica*** a ***materská škôlka***. ***Dom kultúry*** je osobitnou budovou. Nakoľko nie je v dobrom technickom stave, svojou veľkosťou a technickým vybavením nevyhovuje potrebám a požiadavkám súčasnej doby, je potrebná jeho rekonštrukcia. Využitie je minimálne. Obec zabezpečuje ***osvetu*** prostredníctvom informačných tabúľ.

V obci nie sú vybudované ***zariadenia pre rekreáciu, šport a oddych***. V obci sa nachádza futbalové ihrisko, ktoré sa využíva sporadicky. V obci chýba viacúčelové športové ihrisko, telocvičňa, prípadne fitnes centrum. Revitalizáciou voľných priestranstiev v obci je potrebné vybudovať oddychové zóny pre dospelých, deti, ale aj návštevníkov obce.

Cestovný ruch, rekreačná ponuka a možnosti

Pre potreby rozvoja obce Čierna Lehota v oblasti cestovného ruchu je potrebné poznať možnosti využitia tejto oblasti, ale aj širšieho okolia obce. Okolie obce Čierna Lehota poskytuje veľmi dobré možnosti kultúrneho, športového ale aj voľno-časového vyžitia. Zastúpenie atrakcií spĺňa predpoklady celoročného uspokojenia požiadaviek účastníkov cestovného ruchu. Veľmi zaujímavá je blízkosť hranice s Maďarskom.

Obec Čierna Lehota sa nenachádza na doporučenej cyklotrase, nachádza sa na nej susedná obec Slavošovce. Z Čiernej Lehoty sa po modrej značke dá dostať na dva najvyššie vrchy Slovenského Rudohoria - Stolicu (1 476 m n. m.) a Kohút (1 409 m n. m.).

Zo Slavošoviec sa dá prejsť nikdy nevyužívaným, 2,4-kilometrovým ***Slavošovským tunelom***. Vznikol ešte počas druhej svetovej vojny. Materiál preň vyrobili aj hluchonemí kamenári z Kremnice, pričom niektoré ručne opracované žulové kvádre majú dvesto kilogramov.

Priamo uprostred obce Slavošovce stojí ***rodný dom Pavla Dobšinského***. Narodil sa tu v roku 1828, aby preslávil nielen seba, ale predovšetkým slovenskú ľudovú slovesnosť. Pavol Emanuel Dobšinský bol etnograf, pedagóg a kazateľ známy po celom Gemeri. V obci Štítnik sa nachádza starý ***vodný hrad***, ktorý sa spomína už v 13. storočí.

Veľmi zaujímavá je Zelená jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa, Gombasecká kvapľová jaskyňa, ale aj historické, technické a kultúrne pamiatky. Zelená jaskyňa je prírodná pamiatka ktorá je zaujímavá dvomi vstupnými otvormi situovanými blízko seba. Jaskyňa je situovaná v blízkosti modro značeného turistického chodníka, ktorý vedie z osady Dobšinská Ľadová Jaskyňa až do sedla Pod Hanesovou a do obce Stratená. Jedná sa o jednu z málo známych jaskýň v Národnom parku Slovenský raj. Neďaleko sa nachádza oveľa známejšia Dobšinská ľadová jaskyňa.

Žltá cyklotrasa, ktorá začína v obci Dobšiná vedie neustálym stúpaním po asfaltovej a neskôr spevnenej lesnej ceste až do oblasti Pred Čuntavou. Blízkosť NP Slovenský kras, ale aj NP Slovenský raj a NP Muránska planina vytvára možnosti pešej turistiky a cykloturistiky.

1.6 Obecný majetok a jeho využitie

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Obec Čierna Lehota disponovala k 31.12.2017 celkovou hodnotou majetku 245 431,87 €. Majetková sila obce vyjadrujúca hodnotu majetku obce na obyvateľa, z ktorej sa dá posúdiť rozvojový potenciál obce, predstavovala v prepočte na obyvateľa 374,13 €, predstavuje priemerné hodnoty SR.

Tab. 19 Vývoj obecného majetku

	2013	2014	2015	2016
/eur/				
Neobežný majetok spolu	40 199	33 725	150 267	158 764
Z toho:				
Dlhodobý nehmotný majetok				
Dlhodobý hmotný majetok	40 199	33 725	28 327	36 824
Dlhodobý finančný majetok			121 940	121 940
Obežný majetok spolu	38 856	47 333	37 542	63 341
Z toho:				
Pohľadávky	26 792	29 442	33 505	22 372
Finančný majetok	12 064	17 891	4 037	40 469
Majetok spolu	79 055	81 051	187 809	222 105

Zdroj: Obecný úrad Čierna Lehota

Hospodárenie obce

Hospodárenie obce odráža jednak zdrojové možnosti vrátane štruktúry príjmov (daňové, nedaňové, dotácie, transfery, granty), bežných aj kapitálových výdavkov, ako aj vyrovnanosť hospodárenia obce (rozpočtové saldo, zadlženosť a pod.).

Tab.20 Prehľad príjmov a výdavkov obce

Príjmy /eur/	**2013**	**2014**	**2015**	**Výdavky /eur/**	**2013**	**2014**	**2015**
Príjmy - bežné	154 849	173 678	182 809	**Výdavky – bežné**	150 073	161 301	181 838
Príjmy - kapitálové	390			**Výdavky – kapitálové**	3 456	5 822	13 997
Príjmy fin. **operácií**		11 949	18 254	**Výdavky fin. operácií**	478		
Príjmy spolu	155 239	185 627	201 063	**Výdavky - obec spolu**	154 007	167 123	195 835
				Výdavky ZŠ a MŠ	1 242	1 154	1 446
				Výdavky spolu	155 249	168 277	197 281

Zdroj: Obecný úrad Čierna Lehota

Zhrnutie analytickej časti

Prostredníctvom **SWOT analýzy** je realizované zhrnutie zistených výsledkov z hodnotenia endogénnych faktorov rozvoja obce a vonkajších podmienok ovplyvňujúcich rozvoj obce. Je východiskom pre formulovanie stratégie a priorít rozvoja obce. SWOT analýza pozostáva z identifikácie silných a slabých stránok ako aj ohrození a príležitostí.

Silné stránky

- výhodná poloha obce vzhľadom k ekonomickým pólom rozvoja na regionálnej úrovni,
- progresívny typ vekovej štruktúry obyvateľstva,
- vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku,
- existencia atraktívneho prírodného prostredia pre rozvoj turizmu (regionálne stredisko turizmu Chata Tri zvony; najvyšší vrch v regióne okresu Rožňava - Stolica),
- prírodné pamiatky – Vodopád,
- bohaté zdroje lesnej poľovnej zveri a lesných plodov,
- poľovníctvo a poľovný turizmus,
- dostatok lesných plodín a húb,
- nákupné zariadenia – potravinárske obchody,
- zariadenia pre občerstvenie – pohostinstvo,
- ubytovacie zariadenie – Chata Tri zvony,
- vybudované podnikateľské prostredie existujúcimi podnikmi,
- výhodná dopravná dostupnosť vzhľadom k okresnému mestu,
- existencia autobusovej dopravy,
- dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou na 100 %,
- zavedená plynofikácia v obci,
- obec má vybudovanú sieť na rozvod elektrickej energie,
- čisté ovzdušie – možnosť zdravšieho životného štýlu,
- dobrá dostupnosť školských zariadení v blízkom okolí,
- materská škôlka v obci,
- lekárska pohotovostná služba má pomerne dobrú časovú dostupnosť,
- preventívna lekárska služba v Slavošovciach a Rožňave,
- obecná knižnica,
- kultúrny dom,
- výstavba domu smútku,
- futbalové ihrisko,
- zaujímavé kultúrne pamiatky,
- folklórny súbor Lehoťanka,
- každoročne sa koná Výstup na Stolicu, Deň detí, Deň obce, Mesiac úcty k starším,
- turisticky značené trasy,
- stabilná finančná politika obce,
- relatívne vysoká majetková sila obce.

Slabé stránky

- nepriaznivé zloženie ekonomicky aktívneho obyvateľstva,
- nízka vzdelanostná úroveň obyvateľov,
- vysoká miera nezamestnanosti v obci,
- nedostatok pracovných príležitostí pre vysoký počet nekvalifikovaných obyvateľov,
- absencia podnikania v oblasti cestovného ruchu,
- nedostatočná propagácia obce a jej danosti,
- chýbajúce služby pre turistov – ubytovacie a stravovacie služby,
- nevyužívaná turistická ubytovňa,
- nízky stupeň ekologickej stability a narušené životné prostredie,
- obmedzenia vyplývajúce z ochrany územia,
- verejná zeleň v obci a verejné priestranstvo v zlom stave,
- nedobudovaná technická infraštruktúra, chýba splašková kanalizácia,
- nevyhovujúci technický stav existujúcich chodníkov a miestnych komunikácií,
- nedostatočná dopravná infraštruktúra, nedostatok autobusových spojov,
- chýba základná škola, z toho vyplývajúca nutnosť dochádzania detí do škôl,
- neexistujúca zdravotná infraštruktúra v obci, chýba zdravotné zariadenie, pohotovosť, lekáreň – najbližšie v Rožňave a Štítniku,
- domov dôchodcov sa nachádza až v Rožňave,
- nedostatočná informovanosť obyvateľov obce,
- nedostatok odborných kníh v knižnici,
- nízky záujem o získavanie informácií,
- nedostatočné kultúrne vyžitie,
- absencia priestorov pre oddych a trávenie voľného času,
- nedostatok občanov pre organizovanie kultúry a športu,
- nedostatok atraktívnych príležitostí pre aktivity mládeže.

Príležitosti

- vznik nových pracovných miest,
- rozvoj lesného hospodárstva so zameraním na zlepšenie využitia a zhodnotenia dreva a lesných produktov,
- využitie prírodného potenciálu pre rozvoj CR,
- rekonštrukcia turistickej ubytovne,
- možnosť pestovania ovocia a zeleniny,
- vytvorenie systému celkovej propagácie obce,
- tvorba projektov pre využitie prostriedkov z fondov EÚ,
- možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ na jednotlivé rozvojové aktivity,
- kanalizácia a ČOV,
- úprava verejného priestranstva, chodníkov a miestnych komunikácií,
- zvyšovanie povedomia obyvateľov týkajúce sa ochrany životného prostredia a separácie odpadov,
- využitie neobývaných domov,
- rozšírenie služieb obecnej knižnice,

- možnosť vzdelávacích a informačných programov pre obyvateľov,
- rekvalifikácia dospelých v prospech rozvoja obce (v Rožňave),
- starostlivosť o starých a chorých ľudí,
- zriadenie opatrovateľskej služby,
- podpora a aktívna činnosť terénnej sociálnej práce v obci,
- poskytovanie sociálnych služieb, najmä pre starších obyvateľov,
- pravidelné organizovanie kultúrnych a športových podujatí,
- potreba aktivizácie občanov na spoločenskom živote v obci,
- spolupráca s ostatnými obcami na spoločných aktivitách,
- rastúci záujem o cykloturistiku a pešiu turistiku,
- rekonštrukcia kultúrneho domu,
- vytvorenie výstupných miest pre turizmus s potrebnými službami,
- rozvoj reštauračných, stravovacích a ubytovacích služieb a zariadení pre zabezpečenie pobytovej turistiky a predĺženie sezóny (náučné chodníky, cyklotrasy, rozšírenie značených peších turistických trás a pod.),
- rozvoj podnikania vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistiky,
- výstavba športového areálu (ihrisko, oplotenie, tribúna, sociálne zariadenia),
- zriadenie obecnej poriadkovej služby z hľadiska zvýšenia poriadku a bezpečnosti občanov a ich majetku.

Ohrozenia

- odchod mladých vzdelaných kvalifikovaných obyvateľov za prácou do vyspelejších miest a regiónov a do zahraničia,
- nedostatok možností rozvíjania podnikateľských aktivít, nepripravenosť obyvateľov,
- nedostatočná podpora malého a stredného podnikania zo strany štátu,
- nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie technickej infraštruktúry obce (finančná náročnosť),
- devastácia prírodného prostredia,
- nízke ekologické povedomie obyvateľstva,
- znečistenie ovzdušia Slavošovskými papierňami,
- málo detí v MŠ – hroziaci zánik,
- nedostatočná motivácia pre vzdelávanie dospelých – ich nezáujem,
- vandalizmus,
- nezáujem mladých ľudí o kultúru v obci,
- konkurencia susedných obcí v oblasti cestovného ruchu,
- nedostatočná podpora CR zo strany štátu,
- nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj kultúry a športu.

2. Strategická časť

2.1 Vízia rozvoja obce

Vízia rozvoja obce vychádza z týchto hlavných východísk, a to z poznania súčasného stavu obce a trendov založených na pôsobení vnútorných (endogénnych) faktorov jeho rozvoja, ako aj z predikcie ekonomického, sociálneho, environmentálneho a urbanistického vplyvu vonkajšieho prostredia, ktorému bude obec v budúcnosti čeliť.

Z tohto poznania vyplýva, že obec Čierna Lehota má pomerne veľký priestor pre voľbu medzi ucelenými, logicky konzistentnými a pritom prakticky realizovateľnými variantmi vlastného budúceho rozvoja.

Vízia obce:

„Obec Čierna Lehota sa stane miestom pokojného a plnohodnotného života pre svojich občanov cestou trvalo udržateľného rozvoja. Postupnými krokmi dôjde k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce.“

Predložená vízia je založená na základnom pilieri - **Obec Čierna Lehota poskytuje určitú škálu služieb svojim obyvateľom a návštevníkom: *„Príjemná pre trvalý pobyt, poskytujúca svojim obyvateľom primeranú úroveň kvality života vo sfére bývania, kultúry, sociálnych služieb a dopravou do okresného mesta.“*.** Deklarovaná rozvojová vízia obce predstavuje prienik ekonomického rozvoja, sociálnej súdržnosti a environmentálnej udržateľnosti.

Dlhodobé udržovanie a skvalitňovanie prírodného prostredia, úprava verených priestranstiev je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Obec je príťažlivá s udržiavanou zeleňou, upravenými ulicami a okolím rodinných domov. Nakladanie s odpadmi je doriešené. V obci je zabezpečená informovanosť obyvateľov o životnom prostredí a propagácia chránených území a národného parku. V obci sa realizuje separovaný zber odpadov a postupne sa likvidujú malé divoké skládky odpadov.

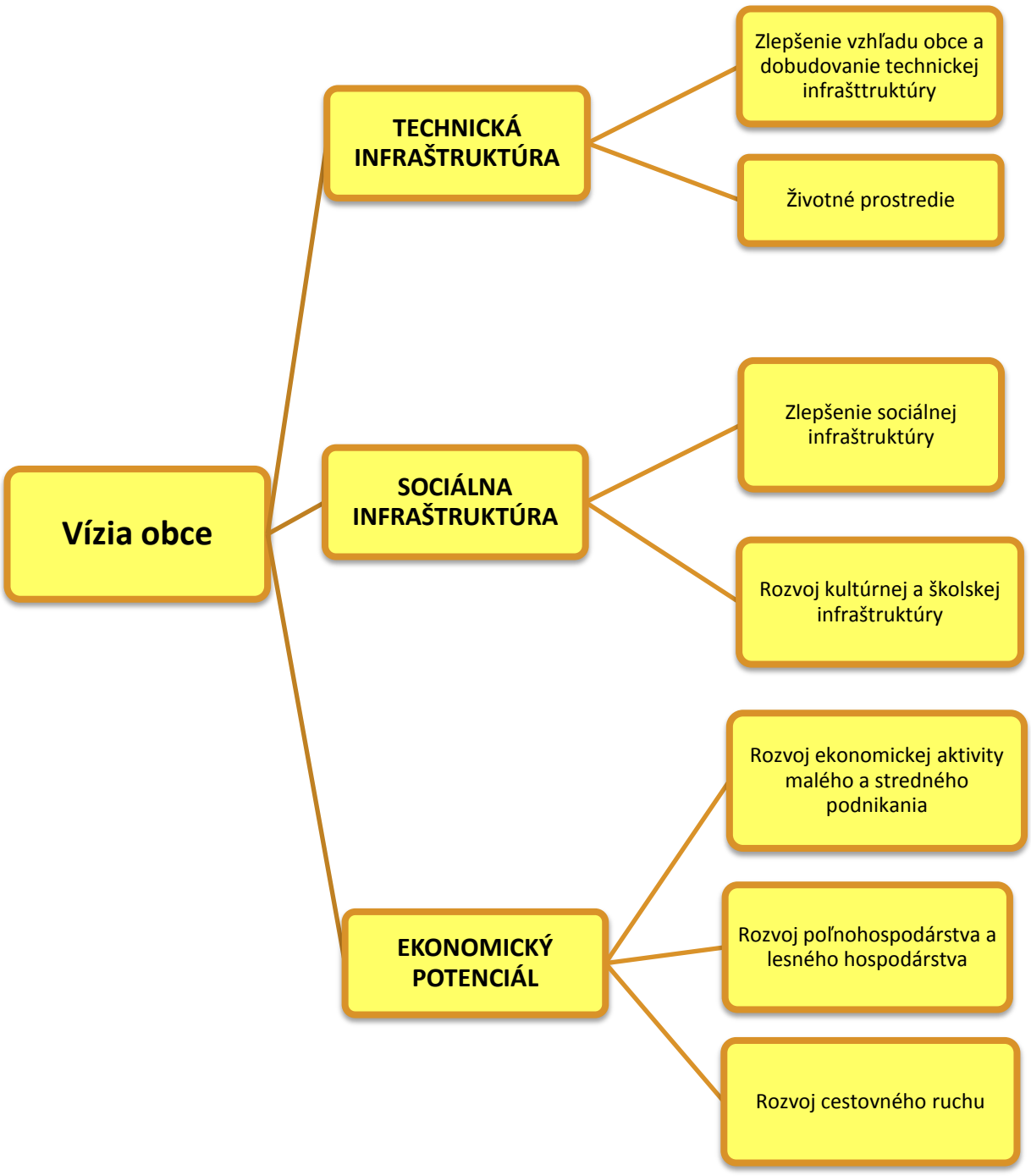
Obec zlepšuje kvalitu života obyvateľov predovšetkým vybudovaním plne funkčných prvkov služieb a tým vytvorí dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jej obyvateľov. Zlepšuje sa starostlivosť o ich životné potreby (sociálne, zdravotné, bytové) a zvýši ich kvalitu života podporou kultúry, športu a vzdelávania. Postupne sa zabezpečuje vzdelávanie obyvateľstva a záujem o rozvoj obce.

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne kvality služieb pre obyvateľov obce a návštevníkov. Využívaním finančných prostriedkov EÚ sa buduje lokálna infraštruktúra v obci a podnikateľské prostredie v obci.

Dobuduje sa technická infraštruktúra, dôraz bude kladený na dopravnú dostupnosť, opravu a dobudovanie chodníkov, úpravu okolia rodinných domov s kvalitnými službami občianskej vybavenosti a s množstvom príležitostí na trávenie voľného času a možnosti trvalo udržateľného rozvoja vidieka.

Tvorba podmienok a využitie zdrojov prispeje k zvýšeniu ekonomickej úrovne obce. S obchodným prínosom zvýši zamestnanosť a zabezpečí predpoklady pre ďalší rozvoj obce. Postupnými krokmi dôjde k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce.

Obec Čierna Lehota sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť s využitím všetkých možných finančných zdrojov aj z Európskej únie, aby tak naplnila stanovené ciele regionálneho rozvoja, a tak prispela k skvalitneniu života občanov obce.

2.2 Stratégia rozvoja obce

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia v súlade s národnými a regionálnymi rozvojovými dokumentmi.

Stratégia rozvoja obce tvorí miestnu inovačnú stratégiu, ktorá je vypracovaná na obdobie 5- 10 rokov.

Rozvojová stratégia obce Čierna Lehota vychádza z výsledkov auditu územia, komplexných analýz hospodársko-sociálnej situácie, zo SWOT analýzy, z identifikovaného rozvojového potenciálu a z ďalších faktografických údajov a porovnaní.

Definovanie globálnych cieľov a špecifických cieľov v jednotlivých oblastiach hospodársko-sociálneho rozvoja obce je dôležité z hľadiska naplnenia rozvojových zámerov a priorít obce. Pod každý špecifický cieľ sú zahrnuté aktivity investičného i neinvestičného charakteru. Tie sa môžu podľa situácie, potreby a finančného zabezpečenia dopĺňať a modifikovať, tak ako si to spoločensko-ekonomický vývoj v obci bude vyžadovať. Globálne ciele a špecifické ciele však majú svoju dlhodobú platnosť a ich naplnenie je zárukou budúcej rozvinutej a prosperujúcej občianskej komunity.

Stratégia rozvoja obce Čierna Lehota s výhľadom do roku 2023 je zostavená z troch hlavných priorít, ktorých cieľom je dosiahnutie zvýšenia kvality života obyvateľov obce a zatraktívnenie prostredia.

PRIORITNÁ OBLASŤ: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA, VZHĽAD OBCE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priorita má globálny cieľ: *„Dobudovanie technickej infraštruktúry, zlepšenie kvality životného prostredia a vzhľadu obce“*

Hlavné rozvojové problémy

Nevyhovujúci stav technickej infraštruktúry

Neuspokojivý stav verejných priestranstiev

Nevyhovujúci stav životného prostredia

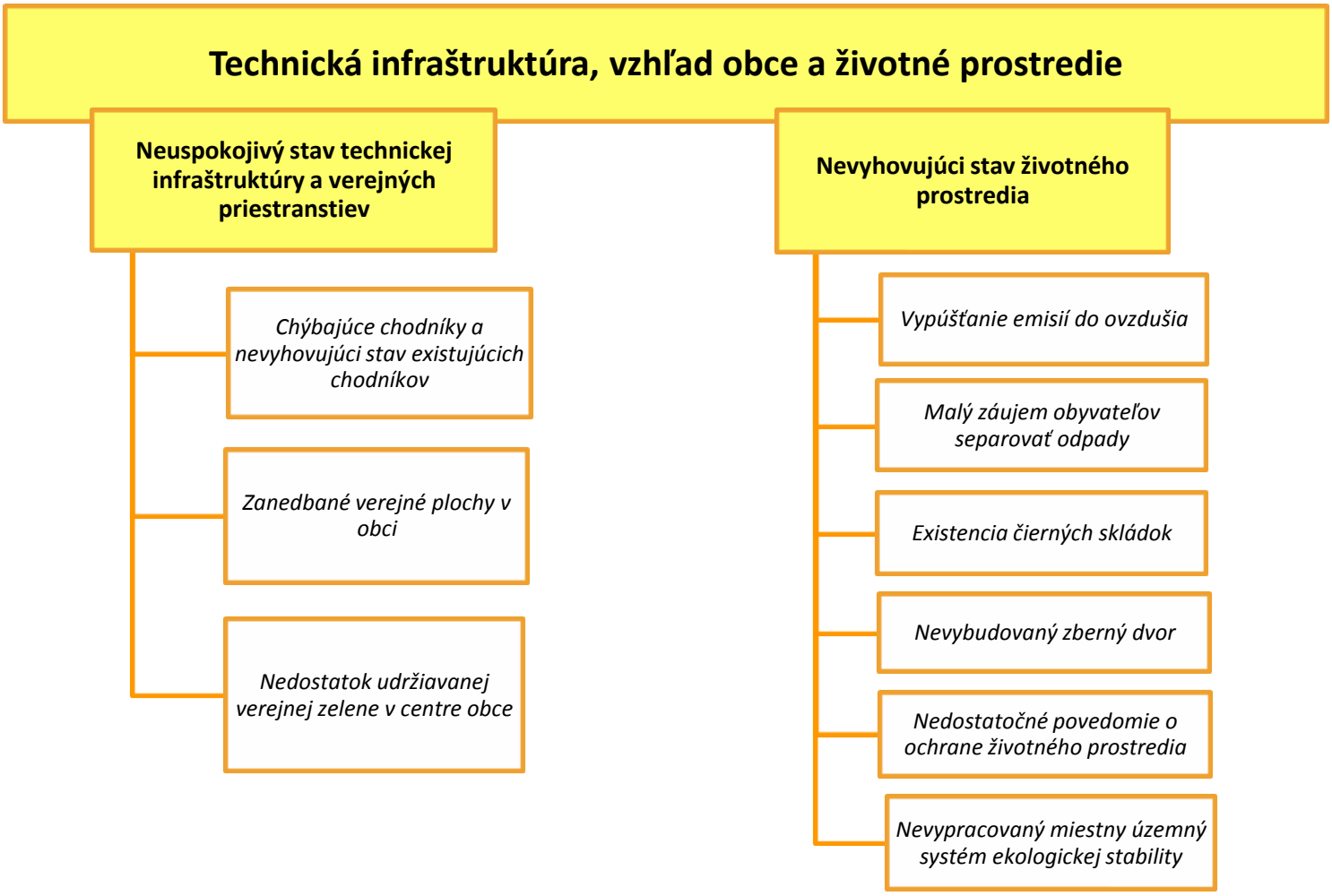
Následky

- zhoršujúca sa kvalita života, zhoršenie stavu životného prostredia, znižovanie atraktivity obce resp. strata žiaduceho vzhľadu obce ako príjemného miesta pre bývanie, zníženie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu, ohrozenie bezpečnosti chodcov, znižovanie kvality dopravy.

Obec Čierna Lehota si zadefinovala ako jeden zo strategických cieľov dobudovanie technickej vybavenosti. Tento strategický cieľ v sebe zahŕňa zlepšenie a rozvoj dopravnej obslužnosti obce, zlepšenie stavu verejných priestranstiev, oprava a údržba miestnych komunikácií.

V rámci tejto priority sa obec Čierna Lehota bude zameriavať jednak na oblasť zlepšenia celého životného prostredia, kde bude pokračovať v už začatých aktivitách tak, že zamedzení vytváraniu divokých skládok a ich likvidáciu, aby si obec naďalej zachovala vidiecky ráz a príjemný vzhľad, ktorý spríjemňuje život obyvateľov ako návštevníkov. Rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva podporou investícií do separovaného zberu odpadov, výstavbu zariadení na likvidáciu a recykláciu odpadov.

Cieľom ochrany ovzdušia je zníženie emisií, ktoré znečisťujú ovzdušie a podporovanie využívania obnoviteľných zdrojov energií a ich racionálne využitie. V neposlednom rade sa bude venovať zvyšovaniu environmentálnej úrovne občianskeho vedomia, zachovávať tak celkovo zdravé životné prostredie a rešpektovať ochranu Lehotského potoka. Splnením tohto strategického cieľa sa obec priblíži k naplneniu svojej stanovenej vízie.

PRIORITNÁ OBLASŤ: SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA V OBCI

Priorita má globálny cieľ: *„Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry obce“*

Hlavné rozvojové problémy

Nedostatočná kvalita verejných budov

Nedostatočná kvalita v oblasti sociálnej infraštruktúry

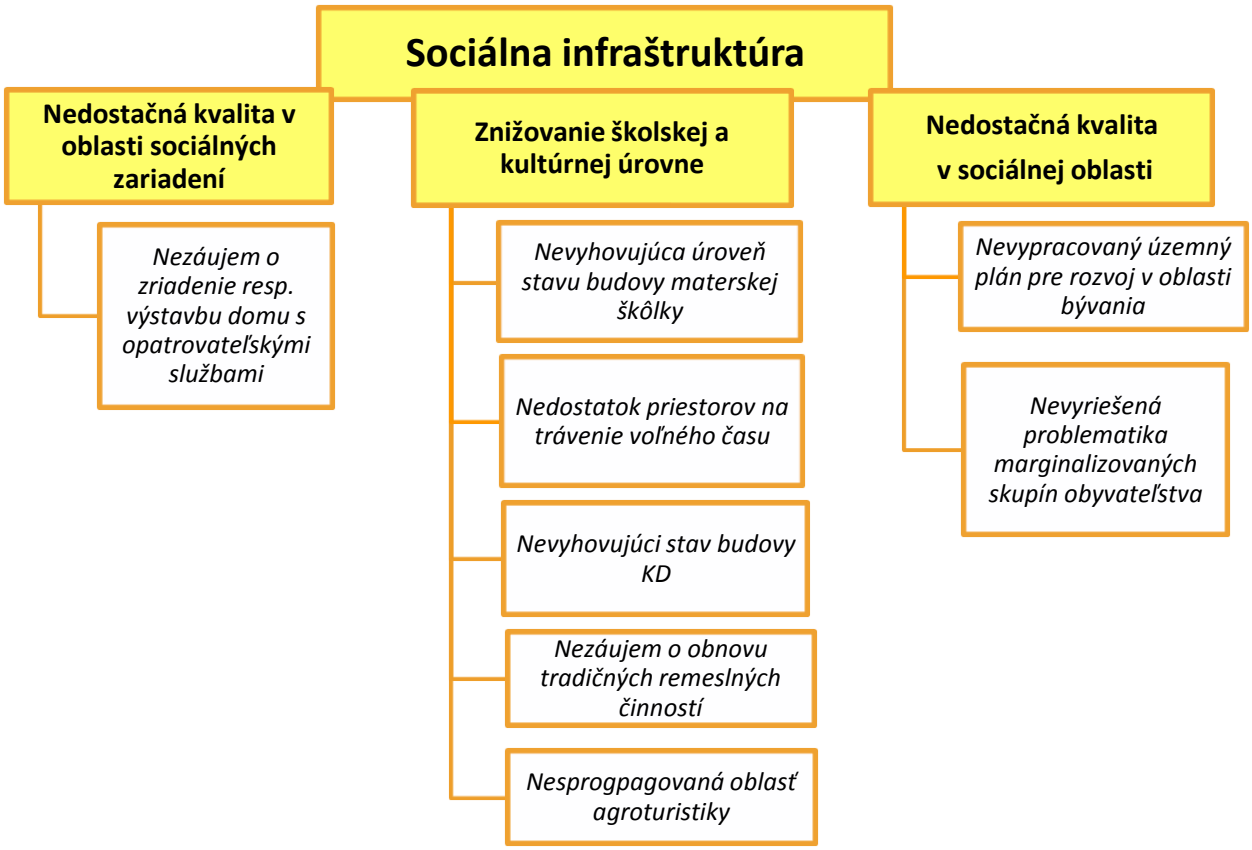
Stagnujúci kultúrny život

Neuspokojivý stav v oblasti školskej infraštruktúry

Následky:

- nespokojnosť obyvateľstva, migrácia obyvateľstva z obce, znižovanie atraktivity obce, neinformovanosť obyvateľstva, nedostatočné sociálne kontakty, znížená kvalita vzdelávania, neexistujúce podmienky pre vzdelávanie v obci.

Dostatočne a kvalitne vybudovaná občianska infraštruktúra je zárukou spokojnosti občanov a dostatočnej kvality života obyvateľov v obci. Preto si obec Čierna Lehota zadefinovala v rámci strategických cieľov dobudovanie občianskej vybavenosti.

Tento strategický cieľ v sebe zahŕňa rozvoj občianskej infraštruktúry, ktorý prispeje k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce, a to obnova a rozvoj obecných stavieb, vybudovanie školskej infraštruktúry, kde obec plánuje zabezpečenie výchovno-vzdelávacích procesov a podpora vzdelávania obyvateľstva v predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku. Cieľom je aj rozvoj kultúry a kultúrneho života obyvateľov obce a zlepšenie stavu kultúrnych zariadení a budovanie spoločných aktivít.

Úspešné riešenie kvality zariadení občianskej vybavenosti obce dáva predpoklady k zvýšeniu kvality života občanov obce všetkých generácií, čo ich tiež značnou mierou príjme k zotrvaniu v obci. Vybudovať dostatočné kapacity predškolských a školských zariadení je zákonnou povinnosťou obce voči svojim občanom. Stratégiou obce bude najmä rekonštrukcia materskej škôlky a budovy Kultúrneho domu v obci, čím sa rozšíri ponuka voľno-časových aktivít v obci.

Tento strategický cieľ v sebe zahŕňa ešte zlepšenie stavu v sociálnej oblasti. Splnením tohto strategického cieľa sa obec priblíži k naplneniu svojej stanovenej vízie, ktorou je zabezpečenie sociálneho poradenstva, zariadenie opatrovateľskej služby a riešenie problematiky marginalizovaných skupín obyvateľstva, zvýšenie kvality života tejto skupiny obyvateľstva.

PRIORITNÁ OBLASŤ: HOSPODÁRSTVO A EKONOMICKÝ ROZVOJ

Priorita má globálny cieľ: *„Ekonomický rozvoj obce a znižovanie nezamestnanosti“*

Hlavné rozvojové problémy

Nedostatočná podpora podnikania a služieb

Nerozvinuté možnosti v oblasti cestovného ruchu

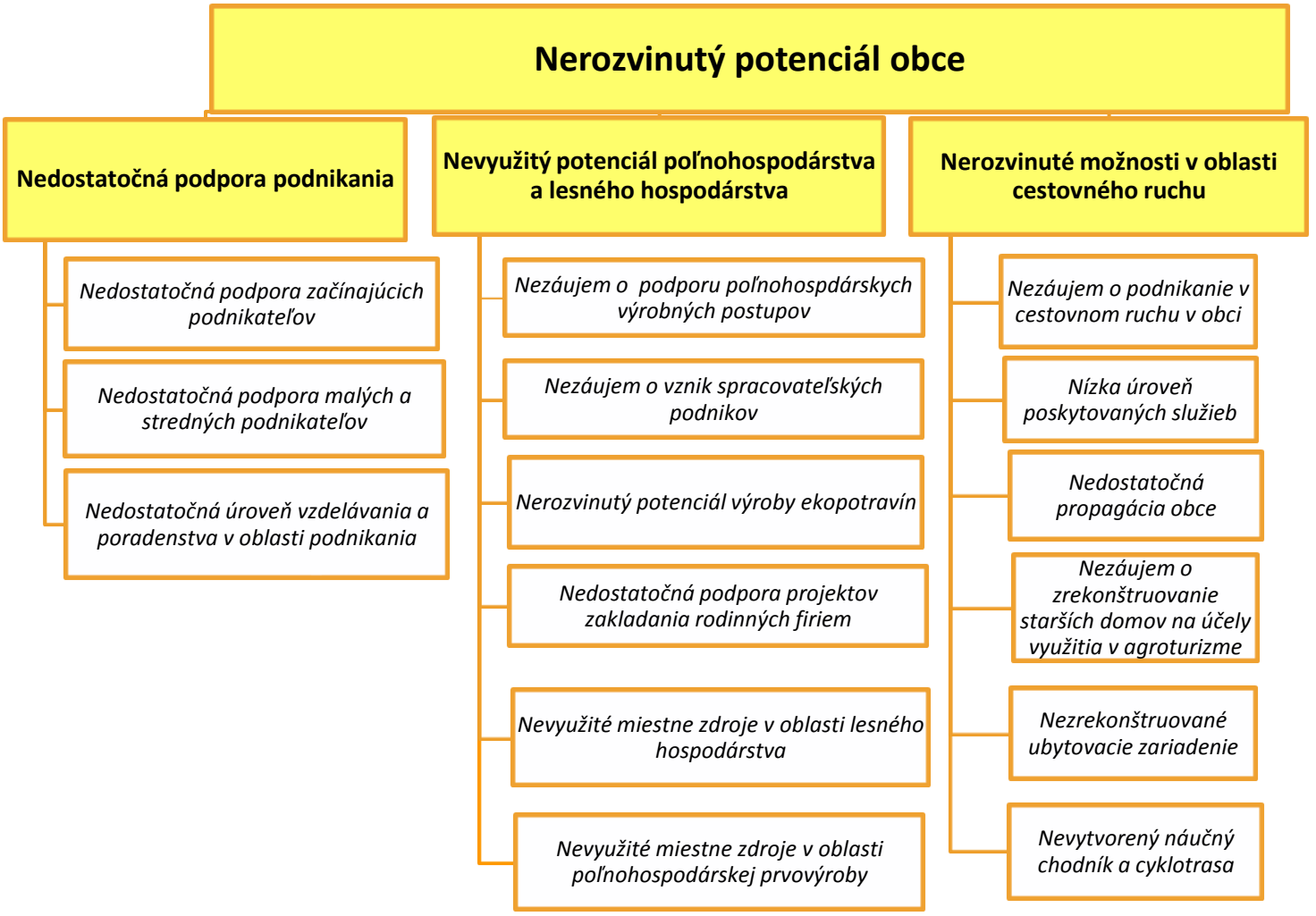
Nevyužitý potenciál lesného hospodárstva a poľnohospodárstva

Následky:

- nízky počet podnikateľov v obci, nedostatočná spolupráce obce s inými obcami, aktivity obce nereflektujú zámery podnikateľov, zhoršujúca sa kvalita života, nedostatočné aktivity v rozvoji turizmu, absencia príjmov z podnikania v oblasti agroturizmu, monoštrukturálna ekonomická základňa v obci, strata záujmu podieľať sa na správe verejných vecí.

Absencia pracovných možností v obci Čierna Lehota a málo rozvinuté podnikateľské prostredie je jedným problémov obce, ktorý má vplyv na kvalitu života obyvateľov. Obec Čierna Lehota disponuje bohatým a pomerne pestrým prírodným potenciálom. Tomuto potenciálu však nezodpovedá kvalita poskytovaných služieb.

Okrem rozvoja podnikania v obci je potrebné venovať pozornosť aj podpore ostatných odvetví, vytvorením podmienok pre podnikanie iných subjektov, či už z radov vlastných občanov obce, prípadne príchodom investorov a nových podnikateľov do obce. Preto medzi strategické ciele patrí podpora podnikania a zvýšenia kvality služieb, ako aj podpora odvetví poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a agroturistiky.

3. Programová časť

3.1 Globálne ciele, priority a opatrenia rozvoja obce

Globálnym strategickým cieľom je v zmysle celkovej vízie zabezpečiť, aby sa obec, cestou trvalo udržateľného rozvoja, stala miestom pokojného a plnohodnotného života, v ktorej postupnými krokmi dôjde k zvýšeniu kvality života a zatraktívneniu jej prostredia.

Uvedený strategický cieľ bude dosiahnutý naplnením nasledovných špecifických cieľov, ktorých realizácia si vyžaduje naplnenie komplexných opatrení, ktoré navzájom na seba nadväzujú a dopĺňajú sa. Na základe vyššie uvedených problémových oblastí boli definované nasledovné špecifické ciele:

1. Zlepšenie kvality technickej infraštruktúry, vzhľadu obce a životného prostredia
2. Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry v obci
3. Ekonomický potenciál obce a znižovanie nezamestnanosti

GLOBÁLNY CIEĽ Č. 1 „DOBUDOVANIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE, ZLEPŠENIE KVALITY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A VZHĽADU OBCE“

Dostatočne a kvalitne vybudovaná technická infraštruktúra je zárukou spokojnosti občanov a dostatočnej kvality života obyvateľov v obci. Preto si obec Čierna Lehota zadefinovala ako jeden zo strategických cieľov dobudovanie práve technickej vybavenosti. Tento strategický cieľ v sebe zahŕňa rozvoj dopravnej obslužnosti v obci, zlepšenie stavu verejných priestranstiev a rozvoj technickej infraštruktúry obce. Splnením tohto strategického cieľa sa obec priblíži k naplneniu stanovenej vízie.

Priorita 1.1. Zlepšenie stavu vzhľadu obce a rozvoj technickej infraštruktúry

1.1.1. Špecifický cieľ 1 Zlepšenie stavu verejných priestranstiev

Opatrenie 1.1.1.1. Oprava verejných plôch a cestného mosta na miestnej komunikácií
Opatrenie 1.1.1.2. Rekultivácia plôch v obci a v centre obce

1.1.2. Špecifický cieľ 2 Dobudovanie technickej infraštruktúry

Opatrenie 1.1.2.1. Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia chodníkov pozdĺž cesty v obci

Priorita 1.2. Ochrana ovzdušia

Špecifický cieľ 1.2.1. Znižovanie emisií v ovzduší

Opatrenie 1.2.1.1. Ochrana ovzdušia preferenciou nemotorovej dopravy (chôdza, cyklistiky) pred motorizovanou dopravou, preferencia verejnej osobnej dopravy (SAD) pred individuálnou osobnou dopravou
Opatrenie 1.2.1.2. Podpora zavádzania technológií neznečisťujúcich ovzdušie
Opatrenie 1.2.1.3. Podpora obnoviteľných zdrojov energie pri rekonštrukciách objektov
Opatrenie 1.2.1.4. Plynofikácia objektov vo vlastníctve obce - domu smútku
Opatrenie 1.2.1.5. Plynofikácia pamätnej izby SNP

Priorita 1.3. Odpadové hospodárstvo v obci

Špecifický cieľ 1.3.1. Minimalizácia tvorby odpadov, materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov

Opatrenie 1.3.1.1. Pokračovať v separovanom zbere odpadov v obci, a to bežného komunálneho odpadu, drobného stavebného odpadu, ako aj biologického a nebezpečného odpadu
Opatrenie 1.3.1.2. Odstrániť prípadné divoké skládky
Opatrenie 1.3.1.3. Prísne sledovanie a sanácia novovzniknutých divokých skládok
Opatrenie 1.3.1.4. Vybudovanie zberného dvora v obci

Priorita 1.4. Ochrana povrchových a podzemných vôd

Špecifický cieľ 1.4.1. Vytvárať podmienky pre ochranu vôd

Opatrenie 1.4.1.1. Udržiavať kvalitnú prevádzku obecného vodovodu
Opatrenie 1.4.1.2. Realizácia čistenia celkových splaškových vôd kanalizačnej siete v obci
Opatrenie 1.4.1.3. Zabezpečiť priaznivé podmienky pre ochranu vodných zdrojov a PHO

Priorita 1.5. Uplatnenie stratégií environmentálnej politiky na miestnej úrovni

Špecifický cieľ 1.5.1. Zabezpečiť vypracovanie plánov riešiacich ekologickú stabilitu v území

Opatrenie 1.5.1.1. Vypracovať a dať schváliť miestny územný systém ekologickej stability, ktorý rieši tvorbu a ochranu krajiny

Špecifický cieľ 1.5.2. Podpora ekologickej výchovy

Opatrenie 1.5.2.1. Zabezpečiť prednášky a besedy zamerané na zvyšovanie vedomia všetkých skupín obyvateľstva

GLOBÁLNY CIEĽ Č. 2 „ZLEPŠENIE KVALITY SOCIÁLNEJ INFRAŠRUKTÚRY V OBCI“

Úspešné riešenie sociálneho programu obce dáva predpoklady k zvýšeniu kvality života občanov obce všetkých generácií, čo ich tiež značnou mierou príjme k zotrvaniu v obci. Stratégiou obce bude zlepšenie základných služieb v obci, a to najmä prostredníctvom rekonštrukcie budovy kultúrneho domu a budovy materskej škôlky.

Ďalšími zadefinovanými prioritami v rámci tohto strategického cieľa je rozšírenie ponuky voľno časových aktivít rozvojom občianskej a sociálnej vybavenosti, konkrétne rozvojom školskej infraštruktúry, v sociálnej oblasti, najmä zriadením zariadenia pre občanov, ktorí potrebujú občasnú opateru a rozvojom marginalizovaných skupín.

Splnením tohto strategického cieľa sa obec priblíži k naplneniu stanovenej vízie.

Priorita č. 2.1. Rozvoj siete sociálnych a zdravotníckych zariadení

Špecifický cieľ 2.1.2. Podpora služieb zameraných na starostlivosť o starších obyvateľov

Opatrenie 2.1.2.1. Vybudovať dom opatrovateľskej služby so zdravotno-relaxačným vybavením

Priorita č. 2.2. Rozvoj bývania

Špecifický cieľ 2.2.1. Tvorba rozvojových zámerov bývania a obnovy domov

Opatrenie 2.2.1.1. Vypracovať územný plán obce a vytypovať najaktuálnejšie lokality určené na bývanie

Priorita č. 2.3. Rozvoj marginalizovaných skupín

Špecifický cieľ 2.3.1. Riešenie nezamestnanosti marginalizovaných skupín obyvateľstva

Opatrenie 2.3.1.1. Vypracovanie projektov riešiacich zamestnanosť marginalizovaných skupín obyvateľstva v spolupráci s jestvujúcimi firmami a podnikateľskými subjektmi

Špecifický cieľ 2.3.2. Riešenie predškolskej výchovy detí z marginalizovaných rodín

Opatrenie 2.3.2.1. Realizácia projektu rekonštrukcie materskej školy

Špecifický cieľ 2.3.3. Riešenie zvýšenia vzdelanosti a informovanosti marginalizovaných skupín

Opatrenie 2.3.3.1. Vytvorenie projektu na využívanie voľného času pre deti zo sociálne slabých rodín
Opatrenie 2.3.3.2. Vytvorenie projektu terénnej sociálnej práce
Opatrenie 2.3.3.3. Zabezpečenie poradenstva v sociálnej oblasti

Priorita č. 2.4. Rozvoj a obnova školskej a kultúrnej infraštruktúry

Špecifický cieľ 2.4.1. Rozvoj školskej infraštruktúry

Opatrenie 2.4.1.1. Realizácia projektu rekonštrukcie materskej školy za účelom hospodárnej prevádzky a zvýšenie hygienického štandardu zateplením a zlepšením hygieny a bezpečnosti pri užívaní

Špecifický cieľ 2.4.2. Rozvoj doplnkového vzdelávania a rekvalifikácie

Opatrenie 2.4.2.1. Zabezpečenie možnosti využívania materiálno-technického a edukačného vybavenia kultúrneho domu a klubu dôchodcov – kurzy a využívanie výpočtovej techniky, prednášky so zdravotníkmi
Opatrenie 2.4.2.2. Využitie priestorov obecného úradu na vzdelávacie aktivity a verejne prístupný internet

Špecifický cieľ 2.4.3. Zabezpečenie a úprava priestorov na prezentáciu činností záujmových združení a prezentáciu rôznych národností, cirkví a kultúr

Opatrenie 2.4.3.1. Oprava strechy a rekonštrukcia budovy kultúrneho domu
Opatrenie 2.4.3.2. Organizácia a zabezpečenie priestorov v objekte kultúrneho domu a využitie na voľno-časové aktivity

Priorita 2.5. Uchovanie svojráznosti vidieckeho obyvateľstva

Špecifický cieľ 2.5.1. Podpora vzniku agroturistiky v obci

Opatrenie 2.5.1.1. Podpora obnovy tradičných remeselných činností
Opatrenie 2.5.1.2. Osveta a vzdelávanie občanov v propagácií agroturistiky ako platformy pre rozvoj turizmu s využitím jestvujúceho prírodného a kultúrneho potenciálu do budúcnosti

GLOBÁLNY CIEĽ Č. 3. „ROZVOJ HOSPODÁRSTVA OBCE A ZNIŽOVANIE NEZAMESTNANOSTI“

Absentujúca infraštruktúra vidieckeho turizmu a nedostatočná propagácia obce sú negatívnym javom a príčinou nedostatočne rozvinutého cestovného ruchu. Málo rozvinutý cestovný ruch patrí k vážnym problémom obce, ktorý má vplyv na kvalitu života obyvateľov, ako aj na migráciu obyvateľstva z obce.

Okrem rozvoja podnikania v tejto oblasti je potrebné venovať pozornosť aj podpore ostatných odvetví, ktorými sú jednak rozvoj lesného hospodárstva a zvyšovaniu ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania vytvorením podmienok pre podnikanie iných subjektov, či už z radov vlastných občanov obce, prípadne príchodom investorov a nových podnikateľov do obce, čo v konečnom dôsledku prinesie zníženie nezamestnanosti a hlavne rozvoj ľudských zdrojov.

Splnením tohto strategického cieľa sa obec priblíži k naplneniu svojej stanovenej vízie.

Priorita 3.1. Rozvoj ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania obce

Špecifický cieľ 3.1.1. Zlepšenie prístupu k finančným zdrojom a k podporným programom

Opatrenie 3.1.1.1. Zabezpečiť informovanosť záujemcov o živnostenské podnikanie a o možnostiach vzniku poradenského centra

Špecifický cieľ 3.1.2. Využitie možnosti vytvoreného podnikateľského inkubátora v Rožňave pre začínajúcich podnikateľov

Opatrenie 3.1.2.1. Zvýšiť informovanosť a vytvoriť poradenské centrum v nevyužitých priestoroch pre začínajúcich podnikateľov

Priorita 3.2. Rozvoj cestovného ruchu

Špecifický cieľ 3.2.1. Podpora kapitálového vstupu do rozvojových investícií cestovného ruchu

Opatrenie 3.2.1.1. Vypracovanie komplexných informácií pre potenciálnych investorov

Špecifický cieľ 3.2.2. Podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytnutých služieb návštevníkom obce

Opatrenie 3.2.2.1. Vytvorenie náučného chodníka pamätihodností, kultúry a prírodných pamiatok s cyklotrasou z obce Čierna Lehota po Čiernu Horu (bunker)
Opatrenie 3.2.2.2. Rekonštrukcia ubytovacieho zariadenia chaty Tri zvony
Opatrenie 3.2.2.3. Možnosť rekonštrukcie starších rodinných domov na ubytovacie zariadenia v rámci vidieckej turistiky a agroturistiky

Špecifický cieľ 3.2.3. Propagácia obce a zviditeľnenie sa

Opatrenie 3.2.3.1. Aktualizácia webovej stránky
Opatrenie 3.2.3.2. Vydávanie propagačných materiálov v spolupráci s mikroregiónmi

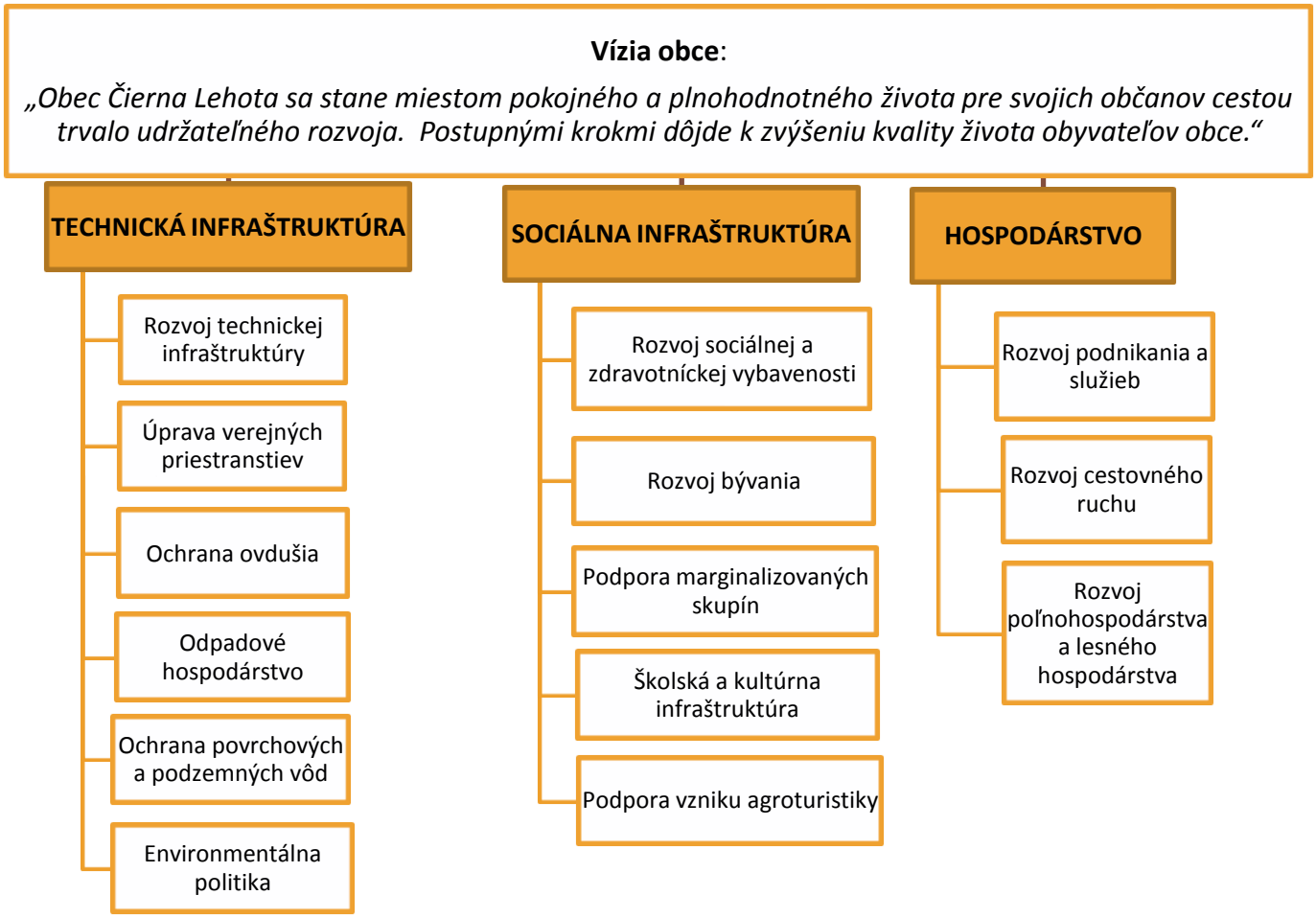
Priorita 3.3. Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Špecifický cieľ 3.3.1. Ochrana vidieckej krajiny

Opatrenie 3.3.1.1. Podpora poľnohospodárskych výrobných postupov smerujúcich k ochrane životného prostredia a krajiny
Opatrenie 3.3.1.2. Podpora projektov zabraňujúcich erózii

Špecifický cieľ 3.3.2. Ekonomický rozvoj vidieka

Opatrenie 3.3.2.1. Podpora vzniku spracovateľských podnikov
Opatrenie 3.3.2.2. Podpora výroby ekologických potravín
Opatrenie 3.3.2.3. Podpora projektov zakladania rodinných firiem
Opatrenie 3.3.2.4. Podpora združovania podnikateľov za účelom zvýšenia konkurencieschopnosti

Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce

V oblasti regionálneho rozvoja sú známe tieto strategické dokumenty:

A) Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 - 2022
B) Územný plán Veľkého územného celku Košického kraja
C) Koncepcia rozvoja cestovného ruchu Košického kraja
D) Nová stratégia rozvoja CR SR do roku 2020
E) Program rozvoja vidieka 2014 - 2020
F) Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

V riešenom území obce Čierna Lehota sa nenachádzajú žiadne chránené územia európskeho významu. Z pohľadu väzieb na tieto strategické dokumenty kataster obce je turistickým miestom pre pešiu vyhliadkovú turistiku.

Väzby strategických dokumentov s územím obce nebránia a nekladú nijaké obmedzenia, ktoré by mali významne ovplyvniť PHSR obce. Dopravné koridory kataster obce neobmedzujú.

3.2 Programovanie rozvoja obce, opatrenia, aktivity

Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierna Lehota určila ciele, opatrenia a konkrétne úlohy na ich splnenie. Táto dlhodobá stratégia je rozpracovaná na kratšie obdobie vo forme programového plánu. Programový plán rieši potreby najdôležitejších úloh a opatrení – prioritných problémov obce na 5 - 7 rokov.

Programová časť obsahuje:

1. zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie priorít rozvoja obce,
2. popis rozvojovej stratégie obce,
3. priority a smery rozvoja obce podľa tematických odvetví, vrátane finančného plánu a finančného zabezpečenia realizácie,
4. inštitucionálne a organizačné zabezpečenie,
5. monitorovanie a hodnotenie so stanovením merateľných ukazovateľov fyzických a finančných.

Obec stanovila nasledujúce *priority:*

1. technická infraštruktúra, vzhľad obce a životné prostredie
2. sociálna infraštruktúra
3. hospodárstvo

Po zohľadnení priorít obce boli stanovené aktivity, ktoré sa bude snažiť obec prostredníctvom projektov realizovať v najbližších rokoch. Pri výbere aktivít boli zohľadnené súčasné možnosti pre podávanie projektov z fondov EÚ a možností súkromných zdrojov pre finančné zabezpečenie jednotlivých projektov. Jednotlivé priority sú vyjadrené opatreniami vo svojich cieľoch, ktoré napĺňajú aktivity a úlohy.

Aktivity, ktoré napĺňajú stanovené priority:

1. oprava a výstavba nových chodníkov,
2. úprava verejných plôch v obci a cestného mosta na miestnej komunikácií,
3. rekonštrukcia a modernizácia budovy Kultúrneho domu,
4. rekonštrukcia budovy materskej školy.

Realizácia týchto aktivít vyžaduje vykonať komplex opatrení, ktoré sú vzájomne podmienené a previazané.

Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierna Lehota vypracovaná v predchádzajúcej kapitole – „Globálne ciele“ určila globálne a špecifické ciele, opatrenia a konkrétne úlohy na ich splnenie. Ide však o širokospektrálnu stratégiu dlhodobejšieho charakteru, ktorej postupné napĺňanie zabezpečí rast hospodárskej a sociálnej úrovne obce.

3.3 Akčný plán

Akčný plán predstavuje súbor konkrétnych projektov, opatrení a aktivít smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce Čierna Lehota. Dodávajú dlhodobej vízii žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov. Týka sa kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Jej plánovací horizont je približne 3 – 5 rokov.

Pre potreby riešenia najaktuálnejších – prioritných problémov v obci je vypracovaný akčný plán. V akčnom pláne sú v prehľadnej tabuľkovej forme zadefinované aktivity, ktorými sú napĺňané jednotlivé priority v rámci špecifických cieľov rozvoja obce. Akčný plán obce je zostavený na obdobie 3 rokov, do roku 2021.

Priorita 1.1. Zlepšiť stav vzhľadu obce a rozvoj technickej infraštruktúry

Špecifický cieľ 1.1.1. Zlepšenie stavu verejných priestranstiev

Opatrenie 1.1.1.1. Oprava verejných plôch a cestného mosta na miestnej komunikácií

Špecifický cieľ 1.1.2. Dobudovanie technickej infraštruktúry

Opatrenie 1.1.2.1. Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia chodníkov pozdĺž cesty v obci

Cieľ opatrenia: oprava a úprava verejných plôch, zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky s dôrazom na najslabší a najviac zraniteľný článok – peších chodcov a cyklistov vybudovaním nových chodníkov pozdĺž cestných komunikácií, zlepšenie ich stavu a ochrana životného prostredia.

Aktivita
1. oprava verejných plôch v obci a cestného mosta na miestnej komunikácií
2. výstavba nových peších chodníkov a rekonštrukcia existujúcich pozdĺž cesty III. triedy.

Úlohy:
1. projektová dokumentácia a príprava žiadostí o financovanie
2. realizácia rekonštrukcie existujúcich chodníkov
3. výstavba nových chodníkov
4. úprava verejných plôch v obci a oprava mosta na obecnej komunikácií

Zdôvodnenie:
Chodníky nie sú v obci úplne zrekonštruované a je zvýšené nebezpečenstvo stretu s motorovými vozidlami.
Oprava mosta na obecnej komunikácií.

Oprávnené výdavky:
Výstavba a oprava chodníkov

Oprávnení žiadatelia:
Obec, KESK – Správa ciest

Termín realizácie:
2020

Predpokladané náklady:
Projekt cca 5 000 €
Obecné chodníky cca 15 tis. €

Zdroje financovania:
Obec, MVaRR SR, ŠF EÚ, NPRV

Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:
Starosta obce, obecné zastupiteľstvo
Krajský úrad – odbor dopravy
Realizátor stavby

Ukazovatele splnenia úloh – monitorovanie a hodnotenie plnenia:
Vybudované chodníky prispejú k mobilite domácich obyvateľov a turistov.

Priorita 1.3. Odpadové hospodárstvo v obci

Špecifický cieľ 1.3.1. Minimalizácia tvorby odpadov, materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov

Opatrenie 1.3.1.1. Pokračovať v separovanom zbere odpadov v obci, a to bežného komunálneho odpadu, drobného stavebného odpadu, ako aj biologického a nebezpečného odpadu
Opatrenie 1.3.1.2. Odstrániť prípadné divoké skládky, prísne sledovať a pokutovať znečisťovateľov
Opatrenie 1.3.1.3. Budovanie zberného dvora separovaného odpadu v obci

Priorita 1.4. Ochrana povrchových a podzemných vôd

Špecifický cieľ 1.4.1. Vytvárať podmienky pre ochranu vôd

Opatrenie 1.4.1.1. Udržiavať kvalitnú prevádzku obecného vodovodu
Opatrenie 1.4.1.2. Realizácia čistenia celkových splaškových vôd kanalizačnej siete v obci
Opatrenie 1.4.1.3. Zabezpečiť priaznivé podmienky pre ochranu vodných zdrojov a PHO

Cieľ opatrenia: Zlepšenie stavu prostredia krajiny

Aktivita
1. Likvidácia starých ekologických záťaží
2. Obnoviť prirodzené vodozdržné funkcie tokov a inundačných území.
3. Znižovanie podielu skladovanej časti odpadu
4. Výstavba zberného dvora pre separovaný odpad

Úlohy:
Príprava projektovej štúdie s rozpočtom
Realizácia rekultivačných prác, zriadenie zberného dvora.

Termín realizácie:
2019-2022

Zdôvodnenie:
Staré ekologické záťaže nepriaznivo pôsobia vzhľadovo aj zápachom na okolie a obyvateľov obce. Okolie vodných tokov je zarastené koreňovým systémom a nestabilné od rôznych nánosov.

Dôsledné triedenie odpadu zabezpečí znižovanie podielu skladovanej časti odpadov a využitie vytriedeného odpadu ako suroviny pre ďalšie spracovanie.

Oprávnené výdavky:
Likvidácia záťaží ohrozujúcich životné prostredie a kvalitu spodných vôd a rekultivácia pôdy po likvidačných prácach. Regulácia miestneho potoka a zabezpečenie protipovodňových opatrení. Separovanie odpadu.

Oprávnení žiadatelia:
Obec

Predpokladané náklady:
Projektová štúdia cca 8 tis. €
Realizačné práce 300 tis. €

Zdroje financovania:
Obec, ROP, MŽP SR, MH SR

Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:
Obec, realizátor

Ukazovatele splnenia úloh – monitorovanie a hodnotenie plnenia:
Zlepšenie stavu životného prostredia v obci, odstránenie starých ekologických záťaží, úprava okolia a tým aj vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj obce.

Priorita 2.3. Rozvoj marginalizovaných skupín obyvateľstva

Špecifický cieľ 2.3.3. Riešenie zvýšenia vzdelanosti a informovanosti marginalizovaných skupín

Opatrenie 2.3.3.1. Vytvorenie projektu na využívanie voľného času pre deti zo sociálne slabých rodín
Opatrenie 2.3.3.2. Vytvorenie projektu terénnej sociálnej práce
Opatrenie 2.3.3.3. Zabezpečenie poradenstva v sociálnej oblasti

Cieľ opatrenia: Zvýšenie životnej úrovne rómskeho obyvateľstva

Aktivita
Realizácia projektu na využívanie voľného času pre deti, terénnej sociálnej práce a poradenstva v sociálnej oblasti.

Úlohy:
Projektová dokumentácia
Investičná akcia – pre marginalizované skupiny obyvateľstva obce
Realizácia

Termín realizácie:
2020-2023

Zdôvodnenie:

Oprávnené výdavky:

Oprávnení žiadatelia:
Obec

Predpokladané náklady:
Projektová príprava cca 14 tis. €
Investičná akcia cca 350 tis. €

Zdroje financovania:
Obec, ROP, MVaRR SR, Úrad vlády pre rómske otázky

Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:
Obec, realizátor

Ukazovatele splnenia úloh – monitorovanie a hodnotenie plnenia:
Zlepšenie života rómskych obyvateľov a zvýšenie ich životnej úrovne.

Priorita 2.4. Rozvoj a obnova školskej a kultúrnej infraštruktúry

Špecifický cieľ 2.4.1. Rozvoj školskej infraštruktúry

Opatrenie 2.4.1.1. Realizácia projektu rekonštrukcie materskej školy za účelom hospodárnej prevádzky a zvýšenie hygienického štandardu zateplením a zlepšením hygieny a bezpečnosti pri užívaní

Špecifický cieľ 2.4.3. Zabezpečenie a úprava priestorov na prezentáciu činností záujmových združení a prezentáciu rôznych národností, cirkví a kultúr

Opatrenie 2.4.3.1. Oprava strechy kultúrneho domu
Opatrenie 2.4.3.2. Organizácia a zabezpečenie priestorov v objekte kultúrneho domu a využitie na voľno-časové aktivity

Cieľ opatrenia: Zabezpečenie základných služieb pre obyvateľstvo obce, rekonštrukcia kultúrno-spoločenských zariadení. Podpora vzdelávacích aktivít, podpora kultúrnych a športových aktivít, vytvorenie pamiatkovej expozície obce a zdravotná a sociálna starostlivosť o dôchodcov.

Aktivita
1. Oprava strechy kultúrneho domu
2. Organizácia a zabezpečenie priestorov v objekte kultúrneho domu a využitie na voľno-časové aktivity

Úlohy:
Zabezpečenie financovania, projektová dokumentácia, investičná akcia – prestavba kultúrneho domu.

Termín realizácie:
2019-2021

Zdôvodnenie:
Zlepšenie kvality života obyvateľstva, rozvoj kultúry v obci, zvýšenie atraktivity obce. Súčasný stav obecných stavieb je nevyhovujúci. Budovy, ktoré sú vo vlastníctve obce, je potrebné ich

rekonštruovať a potom vytvoriť priestory pre voľno-časové aktivity občanov obce a návštevníkov z okolia.

Oprávnené výdavky:
Rekonštrukcia obecných stavieb (KD)
Vzdelávanie, informatizácia, zachovanie kultúrnych tradícií, sociálna starostlivosť

Oprávnení žiadatelia:
Obec

Predpokladané náklady:
Projektová príprava cca 15 tis. €
Rekonštrukcia MŠ cca 60 tis. €
Rekonštrukcia KD cca 90 tis. €

Zdroje financovania:
Obec, ROP, MK SR, MŽP SR, ŠF EÚ

Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:
Starosta obce, vykonávateľ rekonštrukcie

Ukazovatele splnenia úloh – monitorovanie a hodnotenie plnenia:
Zrekonštruované objekty – kultúrny dom. Zlepšenie stavu kultúrnych stavieb a zariadení a budovanie spoločných aktivít.

Priorita 3.2. Rozvoj cestovného ruchu

Špecifický cieľ 3.2.2. Podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytnutých služieb návštevníkom obce

Opatrenie 3.2.2.1. Vytvorenie náučného chodníka pamätihodností, kultúry a prírodných pamiatok s cyklotrasou z obce Čierna Lehota po Čiernu Horu (bunker)
Opatrenie 3.2.2.2. Rekonštrukcia ubytovacieho zariadenia chaty Tri zvony
Opatrenie 3.2.2.3. Možnosť rekonštrukcie starších rodinných domov v obci na ubytovacie zariadenia v rámci vidieckej turistiky a agroturistiky

Cieľ opatrenia:
Zabezpečenie predĺženia turistickej sezóny vytvorením nových produktov cestovného ruchu, zlepšenie kvality služieb, opravou nevyužitých nehnuteľností, kultúrnych pamiatok a vybudovaním turistických ciest a náučných chodníkov.

Aktivita
Vybudovanie priestorového informačného systému v obci
Vytvorenie podmienok sprístupnenia kultúrno historických pamiatok v obci pre návštevníkov
Vytvorenie podmienok pre letnú a zimnú turistiku.
Budovanie cyklotrás, peších turistických trás a náučného chodníka z obce na Čiernu Horu – bunker
Rekonštrukcia a výstavba športovísk, detských ihrísk a športových areálov
Vypracovanie strategickej štúdie vidieckej turistiky v obci
Rekonštrukcia ubytovacieho zariadenia Chata Tri zvony a sprístupnenie cesty k tomuto zariadeniu

Termín realizácie:
2020-2023

Zdôvodnenie:
V súčasnosti majú návštevníci obce nedostatočné možnosti športovo – rekreačného vyžitia a jestvujúce zariadenia je potrebné zrekonštruovať
Oprávnené výdavky:
Stratégia rozvoja cestovného ruchu v obci
Náklady spojené s projekčnou prípravou
Náklady spojené s realizáciou

Oprávnení žiadatelia:
Obec, združenia cestovného ruchu, podnikatelia

Predpokladané náklady:
cca 1 mil. €

Zdroje financovania:
ŠF, MVaRR – ROP, MP - NPRV

Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:
Obec, realizátor

Ukazovatele splnenia úloh – monitorovanie a hodnotenie plnenia:

Analýza finančných potrieb a možností financovania PHSR

Po schválení PHSR nastáva vlastná realizácia PHSR, jeho opatrení a úloh. Uskutočnenie aktivít uvedených v PHSR predpokladá finančné a administratívne zabezpečenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierna Lehota na roky 2018 – 2023 vychádza z prioritných potrieb obce a z možností ich realizácie s cieľom zlepšovať životné podmienky jej obyvateľov a zvyšovať konkurencieschopnosť regiónu.

Finančné zabezpečenie PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Niektoré úlohy sa budú realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Na realizáciu opatrení a úloh PHSR sú potenciálnymi finančnými zdrojmi:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- z rozpočtu samosprávnych krajov,
- zo štátneho rozpočtu,
- z fondov Európskej únie,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď..

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce, ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

Administratívne zabezpečenie PHSR

Nevyhnutnou podmienkou plnenia programu je administratívne zabezpečenie jeho realizácie. Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy, prípadne externých firiem. Na tento účel sa odporúča vytvoriť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Pracovnú skupinu pre PHSR

Pracovná skupina zložená zo starostu obce, poslancov obecného zastupiteľstva a občanov obce, prípadne externých firiem. Úlohou pracovnej skupiny bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHSR a stav finančného čerpania

prostriedkov, dopadovú analýzu PHSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHSR.

Realizácie PHSR

Do realizácie PHSR budú zapojení zamestnanci obecného úradu, občania obce a spolupracujúce inštitúcie, podnikateľské subjekty a návštevníci obce.

Monitoring programovania rozvoja obce

V programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierna Lehota na roky 2018 – 2023 bol zadefinovaný strategický cieľ, ktorý má byť dosiahnutý naplnením nasledovných špecifických cieľov, ktorých realizácia si vyžaduje naplnenie komplexných opatrení, ktoré navzájom na seba nadväzujú a dopĺňajú sa.

Monitorovanie PHSR budú uskutočňovať:

- Starosta obce
- Pracovná skupina pre PHSR
- Občania
- Inštitúcie.

Spôsob monitorovania

Monitorovanie plnenia PHSR bude vykonávať starosta obce, ktorý bude informovať o postupe realizácie a príprave projektov a o iných aktivitách súvisiacich s plnením PHSR obce Čierna Lehota poslancov Obecného zastupiteľstva na zasadnutiach zastupiteľstva, ale hlavne pri schvaľovaní ročných rozpočtov.

Vyhodnocovanie a spôsob úpravy PHSR

Hlavným hodnotiacim dokumentom PHSR bude Správa o realizácií PHSR, ktorú vypracuje Pracovná skupina pre PHSR obce ku koncu kalendárneho roka.

Spôsob modifikovania PHSR

Predkladať návrhy na úpravy PHSR bude v právomoci starostu obce. Občan alebo skupina občanov, prípadne inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrh na úpravu PHSR.

Doplnenie PHSR sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na doplnenie PHSR, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh na doplnenie PHSR starosta predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PHSR bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva.

Záver

PHSR obce Čierna Lehota určuje ciele a oblasti, ktorým chce obec venovať pozornosť a podporu v ďalšom vývoji. Určuje potreby a úlohu v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v kultúre, starostlivosti o ľudské zdroje a v ďalších oblastiach strategického významu.

PHSR obce Čierna Lehota je strategický strednodobý dokument, určujúci víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je postupným napĺňaním strategických cieľov zlepšovať kvalitu života obyvateľov obce a ich návštevníkov. Vytvoriť vhodné podmienky pre rast ekonomický (tvorba pracovných príležitostí), ako aj sociálny (súdržnosť obyvateľov obce vo vytváraní spoločného životného prostredia obce) a tak presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja obce v neustále sa zvyšujúcej úrovni.

Časový úsek dosiahnutia stanovených cieľov nie je striktne ohraničený, dokument je živým dokumentom, ktorý sa bude aktualizovať a prispôsobovať dianiu v najbližšom období.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov, najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých cieľov.

PRÍLOHY

Príloha 1. Pohľad na obec Čierna Lehota

Príloha 2. Zástavba pozdĺž cesty v obci

Príloha 3. Evanjelický kostol v obci Čierna Lehota

Príloha 4. Interiér kostola

Príloha 5. Empora s orgánom

Príloha 6. Kultúrny dom

Príloha 7. Obecný úrad

Príloha 8. Pamätná izba SNP

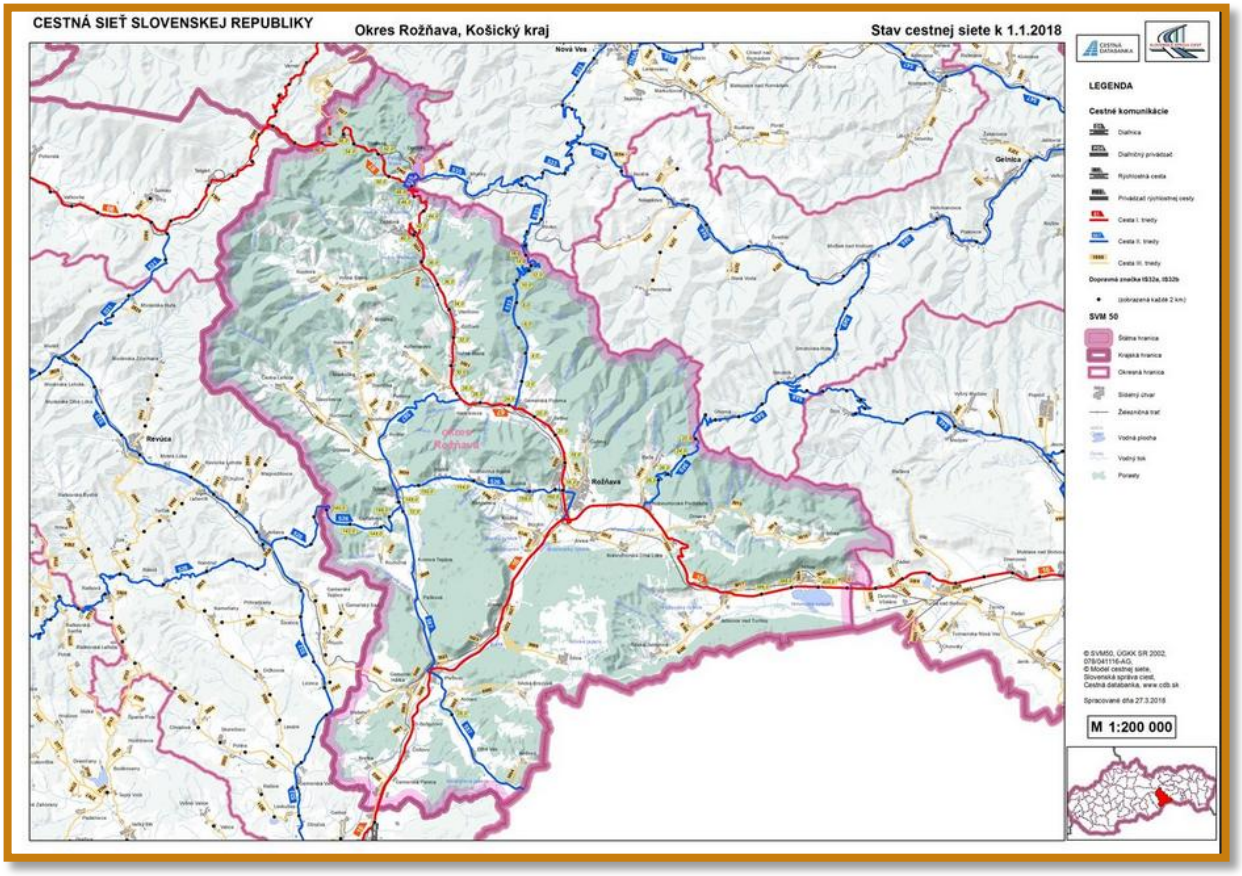

Príloha 9. Hasičská zbrojnica v obci

Príloha 10. Hasičská zbrojnica

Príloha 11. Cestná sieť v okrese Rožňava

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	Muži	Ženy	Spolu	Dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	8	3	11	3
Lesníctvo a ťažba dreva	5	1	6	3
Iná ťažba a dobývanie	1	1	2	2
Výroba potravín	4	2	6	1
Výroba textilu	1	0	1	0
Výroba odevov	10	5	15	8
Výroba kože a kožených výrobkov	0	1	1	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	2	1	3	0
Výroba papiera a papierových výrobkov	22	24	46	44
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	1	3	2
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	0	3	3	0
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	0
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	5	3	8	3
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	2	2	2
Výroba elektrických zariadení	1	0	1	0
Výroba strojov a zariadení i. n.	4	2	6	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	2	5	2
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	0	1	1	0
Výroba nábytku	2	1	3	0

Iná výroba	1	0	1	0
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0	2	2	1
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Výstavba budov	1	1	2	2
Inžinierske stavby	2	0	2	2
Špecializované stavebné práce	4	3	7	2
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	0	2	0
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	7	1	8	7
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	9	13	7
Pozemná doprava a doprava potrubím	14	6	20	15
Skladové a pomocné činnosti v doprave	0	1	1	1
Poštové služby a služby kuriérov	1	1	2	1
Ubytovanie	0	3	3	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	0	1	1	0
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	1	2	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	0
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	0	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	2
Sprostredkovanie práce	4	3	7	4
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	1	0	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinnou úpravou	1	2	3	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	14	15	29	18
Vzdelávanie	11	10	21	17
Zdravotníctvo	2	5	7	4
Sociálna práca bez ubytovania	1	0	1	0
Činnosti členských organizácií	1	2	3	0
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	0
Ostatné osobné služby	1	1	2	2
Nezistené	29	18	47	15
Spolu	182	140	322	184

Príloha 12. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva k 31.12.2011

P.Č.	OBCHODNÉ MENO SUBJEKTU	SÍDLO	PREDMET ČINNOSTI
1.	**Andrea Krágová**	Čierna Lehota 207, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach*
2.	**Anna Figúrová**	Čierna Lehota 55, 049 36 Čierna Lehota	*Poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia*
3.	**Blanka Mižíková MINI-MIX,POTRAVINY**	Čierna Lehota 80, 049 36 Čierna Lehota	*Nešpecializovaný veľkoobchod*
4.	**Branislav Siman**	Čierna Lehota 67, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
5.	**Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Čierna Lehota**	Čierna Lehota 59, 049 36 Čierna Lehota	*Činnosti cirkevných organizácií*

6.	**Danica Šlosárová**	Čierna Lehota 297, 049 36 Čierna Lehota	*Chov oviec a kôz*
7.	**Dušan Ondrejčík " ALBATROS "**	Čierna Lehota 82, 049 36 Čierna Lehota	*Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom*
8.	**Emil Pukanský Pukanský a spol.**	Čierna Lehota 56, 049 36 Čierna Lehota	*Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom*
9.	**ENERGIA s.r.o.**	Čierna Lehota 56, 049 36 Čierna Lehota	*Oprava elektrických prístrojov*
10.	**Eva Bubenčíková**	Čierna Lehota 122, 049 36 Čierna Lehota	*Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom*
11.	**GEMLES, s.r.o. Čierna Lehota**	Čierna Lehota 276, 049 36 Čierna Lehota	*Ťažba dreva*
12.	**Obec Čierna Lehota**	Čierna Lehota, 049 36 Čierna Lehota	*Všeobecná verejná správa*
13.	**Miroslav Siman M.S.- približovanie dreva**	Čierna Lehota 100, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatné služby poskytované v lesníctve*
14.	**Viera Bystrenová**	Čierna Lehota 232, 049 36 Čierna Lehota	*Zmiešané hospodárstvo*
15.	**Poľnohospodárske podielnické družstvo Čierna Lehota v likvidácii**	Čierna Lehota, 049 36 Čierna Lehota	*Zmiešané hospodárstvo*
16.	**Urbariálna spoločnosť**	Čierna Lehota, 049 36 Čierna Lehota	*Činnosti záujmových organizácií*
17.	**Spoločnosť súkromných vlastníkov lesov**	Čierna Lehota, 049 36 Čierna Lehota	*Činnosti záujmových organizácií*
18.	**Lesy Čierna Lehota, pozemkové spoločenstvo**	Čierna Lehota 297, 049 36 Čierna Lehota	*Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve*
19.	**Ján Chovanček**	Čierna Lehota 232, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
20.	**Jaroslav Motúz**	Čierna Lehota 164, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatné služby poskytované v lesníctve*
21.	**Lucia Simanová - KASI**	Čierna Lehota 10, 049 36 Čierna Lehota	*Nešpecializovaný veľkoobchod*
22.	**Vladimír Oravec**	Čierna Lehota 33, 049 36 Čierna Lehota	*Nešpecializovaný veľkoobchod*
23.	**Ondrej Novák**	Čierna Lehota 187, 049 36 Čierna Lehota	*Ťažba dreva*
24.	**Pavel Potočný**	Čierna Lehota 187, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
25.	**Jaroslav Bystren**	Čierna Lehota 232, 049 36 Čierna Lehota	*Zmiešané hospodárstvo*
26.	**Vladimír Ďurán**	Čierna Lehota 272, 049 36 Čierna Lehota	*Pilovanie a hobľovanie dreva*
27.	**Jaroslav Benco**	Čierna Lehota 290, 049 36 Čierna Lehota	*Ťažba dreva*
28.	**Združenie účastníkov pozemkových úprav**	Čierna Lehota, 049 36 Čierna Lehota	*Výstavba ostatných inžinierskych stavieb i. n.*
29.	**Ján Jakobej**	Čierna Lehota 11, 049 36 Čierna Lehota	*Zmiešané hospodárstvo*
30.	**Otília Figurová**	Čierna Lehota 55, 049 36 Čierna Lehota	*Zmiešané hospodárstvo*
31.	**Mária Violová**	Čierna Lehota 207, 049 36 Čierna Lehota	*Nešpecializovaný veľkoobchod*

32.	**Milada Sklenárová**	Čierna Lehota 190, 049 36 Čierna Lehota	*Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom*
33.	**Ing. Peter Petrenka**	Čierna Lehota 88, 049 36 Čierna Lehota	*Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom*
34.	**Ondrej Kočiš**	Čierna Lehota 222, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatné služby poskytované v lesníctve*
35.	**Katarína Pukanská**	Čierna Lehota 56, 049 36 Čierna Lehota	*Kombinované administratívno-kancelárske činnosti*
36.	**Ing. Ján Jakobej**	Čierna Lehota 11, 049 36 Čierna Lehota	*Činnosti poisťovacích agentov a maklérov*
37.	**Ladislav Bubenčík**	Čierna Lehota 122, 049 36 Čierna Lehota	*Zemné práce*
38.	**Karel Gábor - JG**	Čierna Lehota 254, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
39.	**Ján Benedikti**	Čierna Lehota 187, 049 36 Čierna Lehota	*Zemné práce*
40.	**Štefan Kupec**	Čierna Lehota 3, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
41.	**Radko Bubenčík - Piljarská výroba**	Čierna Lehota 122, 049 36 Čierna Lehota	*Pilovanie a hobľovanie dreva*
42.	**Ján Rusnák**	Čierna Lehota 155, 049 36 Čierna Lehota	*Výstavba obytných a neobytných budov i. n.*
43.	**Ing. Marek Chlebuš**	Čierna Lehota 19, 049 36 Čierna Lehota	*Zemné práce*
44.	**Andrej Klima**	Čierna Lehota 126, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
45.	**Jozef Benedik**	Čierna Lehota 65, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
46.	**Poľovnícka organizácia Čierna hora Čierna Lehota**	Čierna Lehota 297, 049 36 Čierna Lehota	*Činnosti záujmových organizácií*
47.	**K&J Company s.r.o.**	Čierna Lehota 299, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach*
48.	**Ing. Darina Figúrová**	Čierna Lehota 54, 049 36 Čierna Lehota	*Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom*
49.	**Martin Šimko**	Čierna Lehota 121, 049 36 Čierna Lehota	*Výroba ostatných kovových výrobkov i. n.*
50.	**Daša Krágová**	Čierna Lehota 154, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
51.	**AGChovanček s.r.o.**	Čierna Lehota 307, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
52.	**Mária Jakobejová**	Čierna Lehota 11, 049 36 Čierna Lehota	*Pestovanie ostatných trvácnych plodín*
53.	**Lesné družstvo Čierna Lehota**	Čierna Lehota 179, 049 36 Čierna Lehota	*Služby súvisiace s lesníctvom*
54.	**Iveta Chlebušová**	Čierna Lehota 19, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatné osobné služby i. n.*
55.	**Ondrej Kupec**	Čierna Lehota 200, 049 36 Čierna Lehota	*Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce*
56.	**Elektra MEKP Holding s.r.o.**	Čierna Lehota 56, 049 36 Čierna Lehota	*Výstavba obytných a neobytných budov i. n.*
57.	**Michal Potočný**	Čierna Lehota 111, 049 36 Čierna Lehota	*Pilovanie a hobľovanie dreva*

Príloha 13. Zoznam podnikateľských subjektov 2018*, Zdroj: https://www.vsetkyfirmy.sk/*

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2010, Bratislava, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja, 2016 - 2022

Správa o stave životného prostredia SR, 2016

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. časť

Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad SR, 2001

Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, Štatistický úrad SR, 2011

Zákon č 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja

Záverečný účet obce Čierna Lehota za rok 2017

Internetové zdroje:

http://www.obecciernalehota.sk/

http://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/Mapy-okresov

https://www.e-obce.sk/obec/ciernalehota-kosice/mapaobce.html

https://www.finstat.sk/databaza-firiem-organizacii

https://www.google.com/maps/

https://slovak.statistics.sk/

http://www.svetdopravy.sk/sietove-analyzy-cestnej-siete-v-prostredi-geografickych-informacnych-systemov/

https://www.vsetkyfirmy.sk/

https://www.vzdialenosti.sk/

https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierna_Lehota_(okres_Ro%C5%BE%C5%88ava)

https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Okres_Ro%C5%BE%C5%88ava

http://www.buyflags.eu/sk/cierna-lehotarv

http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pl5001rr/V%C3%BDmera%20%C3%BAzemia,%20vyu%C5%BEitie%20p%C3%B4dy%20%5Bpl5001rr%5D

http://www.slovakregion.sk/cierna-lehota-0

https://slovenskycestovatel.sk/around/cierna-lehota2

http://www.orsr.sk/